ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЗУР КҮККҮЗ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ

КАРАРЫ

2021 ел, 2 июнь №35

«Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлегенең Генераль планын раслау турында» 2019елның 24 июнендәге 105 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 нче статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге Советы карар итте:

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлегенең Генераль планын раслау турында» 2019елның 24 июнендәге 105 номерлы карарына үзгәрешләр кертергә, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планын кушымтада бирелгән яңа редакциядә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының рәсми сайтында җирлек бүлегендә бастырып чыгарырга.

3.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Зур Күккүз
авыл җирлеге Башлыгы **Р.Ф. Низамова**

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы
Зур Күккүз авыл җирлеге
Советының 2021 елның
2 июнендәге
35 номерлы карары
белән расланды

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЗУР КҮККҮЗ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ.

(Яңа редакциядә)

РАСЛАНА ТОРГАН ӨЛЕШ

1 Том

Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр

2021 ел

ЭЧТӘЛЕК

ПРОЕКТНЫҢ СОСТАВЫ ... 3

1. КЕРЕШ ... 4

1.1. Генераль планга үзгәрешләр кертү проектының максатлары һәм бурычлары ... 4

2. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘЛӘР ... 5

2.1. Җирле әһәмияттәге, муниципаль районның җирле әһәмияттәге, региональ әһәмияттәге, федераль әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен планлаштырылган төрләр, билгеләү һәм атамалары, аларның төп характеристикалары һәм урнашу урыны турында белешмәләр ... 5

2.2. Функциональ зоналар ... 7

2.3. Мондый зоналарны билгеләү планлаштырылган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә таләп ителгән очракта, территориянең махсус шартлары булган зоналарның характеристикасы ... 8

3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ ... 10

ПРОЕКТНЫҢ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты түбәндәге составта эшләнде:

Раслана торган өлеш

Текст материаллары:

№ п/п	исеме	Том
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр	1

График материаллар:

бит№	исеме	Том	Колачы
1	Җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру картасы	2	1:10 000
2	Җирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пунктлар чикләре картасы	2	1:10 000

Кушымта

№ п/п	исеме	Том
1	Торак пунктлар чикләре турында мәгълүмат	-

Генераль планны нигезләү буенча материаллар

Текст материаллары:

№ п/п	исеме	Том
1	Аңлатма	3

График материаллар:

бит№	исеме	Том	Колачы
1	Җирлек территориясен заманча куллану картасы	4	1:10 000
2	Территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасы (хәзерге хәле)	4	1:10 000
3	Территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасы (проект тәкъдиме)	4	1:10 000

1. КЕРЕШ

Әлеге проект белән Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлеге Советының 28.10.2009 елдагы 159 номерлы карары белән расланган (алга таба – Генераль план) Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертелә.

Проектның заказчысы-Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлеге башкарма комитеты.

Проектны эшләүче- «Максима» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыяте. Проект 2045 елга кадәр исәп-хисап срогына әзерләнгән, гамәлгә ашыру этаплары ачыкланмаган.

1.1. Генераль планга үзгәрешләр кертү проектының максатлары һәм бурычлары

Әлеге проектның максаты генераль планга үзгәрешләр кертү:

– кадастр номеры 16:08:040702:87 булган җир кишәрлегендә планлаштырыла торган автомобиль газ заправкасы станциясен урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:93 булган җир кишәрлегендә планлаштырыла торган автомобиль газ белән тәэмин итү компрессор станциясен урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:311 булган җир кишәрлегендә юл буе сервисының планлаштырыла торган объектын урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:88 булган җир кишәрлегендә планлаштырылган эре мөгезле терлекләр фермасын урнаштыру;

– планлаштырыла торган хуҗалыкны кадастр номеры 16:08:040702:100 булган җир кишәрлегендә терлекләр булган килеш урнаштыру.

Проектның бурычларына түбәндәгеләр керә:

– авыл җирлеге территориясен комплекслы бәяләү;

– җирлек территориясенең гамәлдәге торышы һәм алардан файдалану турында генераль план материалларында чагылдырыла торган мәгълүматны факттагы торышына туры китерү;

– Кече Күккүз авылының чикләрен урман фондына керүче территорияләрнең торак пункты чикләреннән чыгару максатында корректировкалау;

– генераль планга үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турында карар кабул итү датасына генераль планның проект тәкъдимнәрен актуальләштерү;

– әлеге проектның максатлары белән бәйле җирлек территориясен функциональ зоналарга корректировкалау.

Генераль планның проект карарлары Зур Күккүз авыл җирлегенең һәм Апас муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш планнарын формалаштыру яки үзгәртү, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләү, территорияне планлаштыру өчен нигез булып тора.

2. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

2.1. Җирле әһәмияттәге, муниципаль районның җирле әһәмияттәге, региональ әһәмияттәге, федераль әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен планлаштырылган төрләр, билгеләү һәм атамалары, аларның төп характеристикалары һәм урнашу урыны турында белешмәләр

1 нче таблица

№ карт алар	Төре	Билгеләү һәм исеме	Төп характеристика	Урнашкан урыны	Функциональ зона
Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары					
1	Мәдәния т	Авыл китапханәс	проект куәте - 6615 экз.	Зур Күккүз	иҗтимагый-эшлекле зона
2	Спорт объекты	Спорт залы	проект куәте - Идән мәйданы 162 кв. м	Зур Күккүз	иҗтимагый-эшлекле зона
3	Спорт объекты	Спорт залы	проект куәте - Идән мәйданы 162 кв. м	Шонгаты авылы	иҗтимагый-эшлекле зона
4	Спорт объекты	Яссы корылма	проект куәте 800 кв. м	Зур Күккүз	иҗтимагый-эшлекле зона
5	Спорт объекты	Яссы корылма	проект куәте 800 кв. м	Шонгаты авылы	иҗтимагый-эшлекле зона
6	Спорт объекты	Яссы корылма	проект куәте - 162 кв. м	Ясаклы-Барыш	иҗтимагый-эшлекле зона
7	Сәүдә объекты	Сәүдә предприятие	проект куәте - Мәйданы 30 кв. м	Зур Күккүз	иҗтимагый-эшлекле зона
8	Сәүдә объекты	Сәүдә предприятие	проект куәте - Мәйданы 30 кв. м	Шонгаты авылы	иҗтимагый-эшлекле зона
9	Сәүдә объекты	Сәүдә предприятие	проект куәте - Мәйданы 30 кв. м	Ясаклы-Барыш	иҗтимагый-эшлекле зона
10	Агросәнәгать комплексы объекты	Балык хуҗалыгы	–	Шонгаты авылыннан көньяк-көнбатышка таба	авыл хуҗалыгы предприятиеләр енең һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларының җитештерү зонасы
11	Агросәнәгать комплексы объекты	Мөгезле эре терлек фермасы	проект куәте - 100 башка кадәр	Шонгаты авылыннан көнчыгышка таба	авыл хуҗалыгы предприятиеләр енең һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларының җитештерү зонасы

12	Агросәнәгать комплексы объекты	Хайваннар булган хуҗалык	проект куәте - 50 башка кадәр	Шонгаты авылыннан көнчыгышка таба	авыл хуҗалыгы предприятиеләр енең һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларының җитештерү зонасы
Муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектлары					
13	Мәгариф объекты	Өстәмә белем бирү учреждениеләре	проект куәте - 70 урын	Зур Күккүз авылы	иҗтимагый-эшлекле зона
14	Сәламәтлек саклау объекты	Фельдшер - акушерлык пункты	проект куәте - сменага 5 мөрәҗәгәт	Ясаклы - Барыш авылы	иҗтимагый-эшлекле зона
Төбәк (республика) әһәмиятендәге объектлар					
15	Транспорт инфраструктурасы объекты	«Казан - Ульяновск» автомобиль юлы - Шонгаты	өслеге-асфальтобетон; категория-IV; озынлыгы-3431 м	Зур Күккүз авыл җирлеге	транспорт инфраструктурасы зонасы
Федераль әһәмияттәге объектлар					
Объектларны урнаштыру планлаштырылмый					
Төбәк (республика) әһәмиятендәге объектлар					
16	Транспорт инфраструктурасы объекты	Автомобиль газ ягулыгы станциясе	-	Шонгаты авылыннан	транспорт инфраструктурасы зонасы
17	Транспорт инфраструктурасы объекты	Автомобиль газ тутыру компрессор станциясе	-	Шонгаты авылынна н	транспорт инфраструктурасы зонасы
18	Транспорт инфраструктурасы объекты	Юл буе сервисы объекты	-	Шонгаты авылынна	транспорт инфраструктурасы зонасы

2.2. Функциональ зоналар

2 нче таблица

Зона исеме	Зонаның функциональ билгеләнеше	Зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен зонада куллануның мөмкин булган төрләре кодлары *
Шәхси торак йортлар төзү зонасы	- индивидуаль торак төзелеше; - социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге, зур булмаган территорияләрне били торган һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан инженерлык инфраструктурасы объектлары	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 3 (мансардны да кертеп); төзелеш коэффициенты: 0,3 кә кадәр	2.1; 2.2; 2.3; 2.7; 2.7.1; 12.0
Иҗтимагый-эшлекле зона	мәдәният, мәгариф, спорт объектлары, сәламәтлек саклау, социаль тәэмин итү, сәүдә, җәмәгать туклануы, көнкүреш һәм кунакханә хезмәте күрсәтү; административ, фәнни-тикшеренү тикшеренү учреждениеләре; культ биналар	чикле катлар саны төп төзелеш: 5 (мансардны да кертеп); чикле биеклек төп төзелеш: 20 м; коэффициент төзелеш: 1 кадәр	2.7; 2.7.1; 3.0; 4.0; 5.1; 12.0 - 12.1
Сәнәгать предприятиеләренең житештерү зонасы	- сәнәгать җитештерүе объектлары IV V класслы хәвефлелек; - Җитештерү һәм эшкәрткәндә алдынгы технологик карарлардан файдаланган очракта, башка класслы хәвефлелектәге сәнәгать җитештерүе объектлары санитар-яклау зонасы проекты	төзелеш коэффициенты: 0,8 кадәр	6.1 - 6.6; 6.9; 6.11; 10.1
	- файдалы казылмалар чыгару объектлары	билгеләнми	
Авыл хуҗалыгы предприятиеләренең һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларының җитештерү зонасы	- IV һәм V класслы хәвефлелектәге авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары; - санитар-яклау зонасы проектын җитештергәндә һәм эшләгәндә алдынгы технологик карарлардан файдалану шартларында, куркыныч башка класслы авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары	төзелеш коэффициенты: 0,8 кадәр	1.7-1.18
	- авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектлары	төзелеш коэффициенты:	
Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү зонасы	- электр, газ, җылылык объектлары, Торак йортларны су белән тәэмин итү, су пунктлар; - антеналы-мачта корылмалары, объектлар бәйләнешләр; - гидротехник корылмалар; - магистраль торба үткәргечләрдәге объектлар; - Янгын сүндерүне тәэмин итү объектлары иминлек; - чүп эшкәртү предприятиеләре; - кар саклау һәм эшкәртү объектлары	билгеләнми	3.1; 3.9.1; 6.7 - 6.8; 7.5; 11.3; 12.2

Транспорт инфраструктурасы зонасы	- Каты автомобиль юллары өслек белән; вокзаллар, автомобиль станцияләре транспортта; - автомобиль заправка станцияләре - автотранспортка, юл буе сервисына хезмәт күрсәтү объектлары - транспорт саклау объектлары; - тимер юл вокзаллары һәм станцияләр; - причаллар, пристань, елга вокзаллары; Аэропортлар, аэродромнар, очып китү-утырту полосалары һәм мәйданчыклары	билгеләнми	2.7.1; 4.9; 4.9.1; 5.4; 7.1 - 7.4; 12.0
Махсус билгеләнештәге Зона	- биотермик чокырлар; - себер үләт базлары; - каты коммуналь калдыкларның полигоннары	билгеләнми	12.2
Зиратлар зонасы	- зират	билгеләнми	12.1
Башка зоналар	- торак пунктларда мөстәкыйль яшел утыртмалар; - торак пунктларның башка территорияләре	билгеләнми	9.1; 12.0
Авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	- авыл хуҗалыгы җирләре; - җәйге лагерьлар, терлекләр өчен утарлар; - күчеш белән капланган, авыл хуҗалыгы җирләре территориясендә капланмаган автомобиль юллары; - кыр юллары	билгеләнми	1.1; 1.19-1.20
Урманнар, башка үсемлекләр зонасы	- урманнар; - кисүләр; - торак пунктлардан тыш куаклыклар; - күчеш белән капланган, урманнар территориясендә капланмаган автомобиль юллары; - урман юллары	билгеләнми	1.17; 10.0
Акватория зонасы	- өске су объектлары; - Сазлык	билгеләнми	11.0

*Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 10.11.2020 елгы Боерыгы белән расланган җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнгән.
№ П/0412

2.3. Мондый зоналарны билгеләү планлаштырылган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә таләп ителгән очракта, территориянең махсус шартлары булган зоналарның характеристикасы

Планлаштырыла торган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә билгеләнергә тиешле территорияләрне кулլануның аерым шартлары булган зоналар турында белешмәләр 3 нче таблицада китерелгән.

3 нче таблица

Зона исеме	Чыганакның исеме	Зона күләме, м
Санитар-яклау зонасы	Балык хуҗалыгы	50
Санитар-яклау зонасы	Мөгезле эре терлек фермасы	100
Санитар-яклау зонасы	Хайваннар булган хуҗалык	50
Санитар-яклау зонасы	Автомобиль газ ягулыгы станциясе	50

Санитар-яклау зонасы	Автомобиль газ тутыру компрессор станциясе	50
Санитар-яклау зонасы	Юл буе сервисы объекты	50
Автомобиль юлының юл буе полосасы	IV категорияле автомобиль юлы	50

Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләме һәм конфигурациясе әлеге зоналар проектларын эшләү белән бәйле рәвештә төгәлләштерелергә мөмкин.

3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ

Торак пунктларның гамәлдәге чикләре Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планы белән билгеләнгән, ул Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлеге Советының 28.10.2019 ел, № 159 карары белән расланган.

Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында бар.

Әлеге проект нигезләмәләрен гамәлгә ашыру өчен Кече Күккүз авылының чикләрен үзгәртү таләп ителә. Шонгаты авылы һәм Ясаклы-Барыш авылы чикләрен үзгәртү каралмаган.

Торак пунктларның гамәлдәге һәм планлаштырыла торган чикләре әлеге проектның график материаллары составындагы торак пунктлар чикләре картасында чагылдырылды.

Торак пунктларның чикләрен үзгәртү күздә тотыла торган территорияләрнең участоклары торак пунктларның чикләре картасында һәм 4 нче таблицада күрсәтелгән.

4 нче таблица

Торак пункт	**кишәрлекнең картадагы**	**Мәйданы, га**
Кече Күккүз авылы	1	-0,552

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЗУР КҮККҮЗ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ. ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННЫ НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

3 Том

Аңлатма

2021 ел

ЭЧТӘЛЕК

ПРОЕКТНЫҢ СОСТАВЫ 4

1. КЕРЕШ 5

1.1. Генераль планга үзгәрешләр кертү проектының максатлары һәм бурычлары 5

1.2. Генераль планга кертелүче үзгәрешләр 5

1.3. Комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәгълүмат 6

1.4. Җирлекнең кыскача характеристикасы 8

2. ҖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ - КУЛЛАНЫЛЫШЫН АНАЛИЗЛАУ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ 9

2.1. Торак фонды 9

2.2. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар 9

2.3. Сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары 14

2.3.1. Сәнәгать җитештерүе объектлары 14

2.3.2. Җитештерү сәнәгате предприятиеләре һәм объектлары 15

2.4. Авыл хуҗалыгы, балыкчылык һәм балык үрчетү предприятиеләре һәм объектлары 15

2.4.1. Авыл хуҗалыгы, балыкчылык һәм балык үрчетү предприятиеләре 15

2.4.2. Авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектлары 16

2.5. Склад объектлары 16

2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар 16

2.7. Ял һәм туризм объектлары 18

2.8. Транспорт инфраструктурасы 18

2.8.1. Автомобиль транспорты 18

2.8.2. Тимер юл транспорты 20

2.8.3. Су транспорты 20

2.8.4. Һава транспорты 20

2.8.5. Торбаүткәргеч транспорт 20

2.9. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү 20

2.9.1. Магистраль инженерлык коммуникацияләре 20

2.9.2. Электр белән тәэмин итү 21

2.9.3. Газ белән тәэмин итү 21

2.9.4. Су белән тәэмин итү 21

2.9.5. Су бүлү 22

2.9.6. Җылылык белән тәэмин итү 23

2.9.7. Элемтә 23

2.9.8. Коммуналь калдыкларны чыгаруны оештыру 23

2.9.9. Янгын куркынычсызлыгы 23

3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ 25

3.1. Торак пунктлар чикләрен үзгәртүне нигезләү 25

3.2. Торак пунктлар чикләреннән чыгарыла торган торак

төньяк-көнчыгыш чикләренә кертелә торган җир кишәрлекләре

исемлекләре 25

3.3. Торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пунктлар чикләренә кертелергә тәкъдим ителми торган «торак пунктлар җирләре» категориясенең җир кишәрлекләре..26

4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ..28

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР 29

6. МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР 30

7. УРМАН ФОНДЫНА КЕРҮЧЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘР, УРМАНЧЫЛЫКЛАР ТӨНЬЯК-КӨНЧЫГЫШ ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР 33

8. ТАБИГАТЬ ҺӘМ ЭКОЛОГИК СИТУАЦИЯСЕ 34

8.1Табигать шартлары һәм ресурслары 34

8.1.1. Рельеф 34
8.1.2. Файдалы казылмалар 34
8.1.3. Гидрогеологик шартлар 34
8.1.4. Өслек һәм җир асты сулары 35
8.1.5. Климат характеристикасы 35
8.1.6. Инженер-геологик шартлар 36
8.1.7. Ландшафт, туфрак катламы, үсемлекләр 36

8.2. Әйләнә-тирә мохит торышын бәяләү 36

8.2.1. Атмосфера һавасының торышы 36
8.2.2. Су ресурсларының торышы 37
8.2.3. Туфрак катламының һәм җир ресурсларының торышы 37
8.2.4. Җитештерү һәм куллану калдыклары, биологик калдыклар 37
8.2.5. Физик йогынты факторлары 37
8.2.6. Яшел утыртмаларның торышы 38

8.3. -..38

9. ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН - - - - - - - - ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРА 42

9.1. Җирлек территориясенә йогынты ясарга мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары исемлеге..42

9.2. Авыл җирлеге территориясендә, шулай ук җирлеккә якын урнашкан территорияларда техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары исемлеге..46

9.3. Җирлек территориясендә биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаклары исемлеге 48

9.4. Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чаралар исемлеге 49

10. ТӨП ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР 50

ПРОЕКТНЫҢ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты түбәндәге составта эшләнде:

Раслана торган өлеш

Текст материаллары:

№ п/п	иселе	Том
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр	1

График материаллар:

бит№	исеме	Том	Колачы
1	Җирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру картасы	2	1:10 000
2	Җирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пунктлар чикләре картасы	2	1:10 000

Кушымта

№ п/п	исеме	Том
1	Торак пунктлар чикләре турында мәгълүмат	-

Генераль планны нигезләү буенча материаллар

Текст материаллары:

№ п/п	исеме	Том
1	Аңлатма	3

График материаллар:

бит№	исеме	Том	Колачы
1	Җирлек территориясен заманча куллану картасы	4	1:10 000
2	Территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасы (хәзерге хәле)	4	1:10 000
3	Территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасы (проект тәкъдиме)	4	1:10 000

1. КЕРЕШ

Әлеге проект белән Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлеге Советының 28.10.2009 елдагы 159 номерлы карары белән расланган (алга таба – Генераль план) Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертелә.

Генераль план материаллары яңа редакциядә бәян ителә.

Проектның заказчысы-Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлеге башкарма комитеты.

Проектны эшләүче- «Максима» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыяте. Проект 2045 елга кадәр исәп-хисап срогына әзерләнгән, гамәлгә ашыру этаплары ачыкланмаган.

1.1. Генераль планга үзгәрешләр кертү проектының максатлары һәм бурычлары

Әлеге проектның максаты генераль планга үзгәрешләр кертү:

– кадастр номеры 16:08:040702:87 булган җир кишәрлегендә планлаштырыла торган автомобиль газ заправкасы станциясен урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:93 булган җир кишәрлегендә планлаштырыла торган автомобиль газ белән тәэмин итү компрессор станциясен урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:311 булган җир кишәрлегендә юл буе сервисының планлаштырыла торган объектын урнаштыру;

– кадастр номеры 16:08:040702:88 булган җир кишәрлегендә планлаштырылган эре мөгезле терлекләр фермасын урнаштыру;

– планлаштырыла торган хуҗалыкны кадастр номеры 16:08:040702:100 булган җир кишәрлегендә терлекләр булган килеш урнаштыру.

Проектның бурычларына түбәндәгеләр керә:

– авыл җирлеге территориясен комплексла бәяләү;

– җирлек территориясенең гамәлдәге торышы һәм алардан файдалану турында генераль план материалларында чагылдырыла торган мәгълүматны факттагы торышына туры китерү;

– Кече Күккүз авылының чикләрен урман фондына керүче территорияләрнең торак пункты чикләреннән чыгару максатында корректировкалау;

– генераль планга үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турында карар кабул итү датасына генераль планның проект тәкъдимнәрен актуальләштерү;

– әлеге проектның максатлары белән бәйле җирлек территориясен функциональ зоналарга корректировкалау.

Генераль планның проект карарлары Зур Күккүз авыл җирлегенең һәм Апас муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш планнарын формалаштыру яки үзгәртү, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләү, территорияне планлаштыру өчен нигез булып тора.

1.2. Генераль планга кертелүче үзгәрешләр

Генераль планның график материаллары эчтәлегенә түбәндәге үзгәрешләр кертелә:

– торак пунктларның гамәлдәге һәм планлаштырылган чикләрен чагылдыруны үзгәртү, ә атап әйткәндә, торак пунктларның гамәлдәге чикләре буларак расланган Генераль план белән билгеләнгән чикләрне чагылдыру; әлеге проект тәкъдим итә торган чикләрнең торак пунктларының планлаштырылган чикләре сыйфатында чагылдыру;

- чагылдырыла торган объектларның, шул исәптән социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектларның; сәнәгать һәм агросәнәгать комплексы объектларының; склад объектларының; инженерлык һәм инженерлык объектларының составын һәм урнашу урынын корректировкалау (төгәлләштерү);

транспорт инфраструктурасы, коммуналь хезмәт күрсәтү; махсус билгеләнгән объектлар; инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының линия объектлары; башка объектлар;

– урман фондына керүче территорияләр чикләрен корректировкалау;

– әлеге проектның максатлары белән бәйле һәм генераль планның проект тәкъдимнәрен актуальләштерү өчен планлаштырыла торган объектлар исемлеген үзгәртү;

– планлаштырыла торган объектларны урнаштыруга бәйле рәвештә билгеләү таләп ителә торган территориядән, шул исәптән зоналардан файдалануның махсус шартлары булган чагылдырыла торган зоналар составын корректировкалау;

– әлеге проектның максатлары белән бәйле җирлек территориясенең функциональ зоналарын үзгәртү.

Генераль планның текст материалларын карап тотуга түбәндәге үзгәрешләр кертелә:

– торак пунктлар чикләре турында мәгълүматны корректировкалау;

– территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар турында мәгълүматны корректировкалау;

– әлеге томның текст материалларын «Урман фондына, урманчылыклар чикләренә керә торган территорияләр турында белешмәләр» 7 өлеше белән тулыландыру.

1.3. Комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәгълүмат

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге генераль планына үзгәрешләр кертү проекты Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының түбәндәге норматив хокукый актлары таләпләре нигезендә әзерләнде:

– Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы бәяләмәсе;

– Россия Федерациясенең 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы җир кодексы;

– Россия Федерациясе Урман кодексы 04.12.2006 № 200-ФЗ;

– Россия Федерациясе Су кодексының 2006 елның 03 июнендәге 74-ФЗ номерлы карары;

– «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» 2006 елның 09 июнендәге 363 номерлы РФ Хөкүмәте карары;

– «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

– «Апас муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» Татарстан Республикасы Законы (2014 елның 30 декабрендәге 151-ТРЗ номерлы Закон редакциясендә);

– "Шәһәр төзелеше документларын эшләү, килештерү, экспертиза һәм раслау тәртибе турында" Россия Федерациясе Дәүләт комитетының 2002 елның 29 октябрендәге 150 номерлы карары (СНиП 11-04-2003) (РФ Шәһәр төзелеше кодексына 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы каршы килмәгән өлешендә);

– «Иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән 2024 елга кадәр тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы (2019 елның 28 августындагы 42 номерлы редакциядә) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы калдыклар белән эш итү өлкәсендә, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема.

Проектны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар файдаланылды:

– СП 42.13330.2016 СНиПның Актуализацияләнгән редакциясе 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

– СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.02-84* « Су белән тәэмин итү.

Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

– СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар»;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары

Әлеге проект социаль-икътисадый үсеш программаларының һәм планнарының нигезләмәләрен исәпкә алып әзерләнгән:

– «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе 17.06.2015 № 40-ТРЗ (алга таба - Стратегия);

– 2016 - 2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе.

Стратегия нигезендә Апас муниципаль районы территориясе түбәндәге проектларны гамәлгә ашыру территориясе булып тора: Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү проекты.

Генераль планда каралган чаралар Стратегиянең югарыда күрсәтелгән проектларына каршы килми.

Җирлек территориясендә гамәлдә булган территориаль планлаштыру документлары:

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрендәге 2607-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 елгы 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең югары һөнәри белем өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең федераль транспорт өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 15 октябрендәге 2660-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган редакциясендә);

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 13 августындагы 1416-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган торба үткәргеч транспорты өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 21 декабрендәге 3466-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган редакциядә);

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 11 октябрендәге 2084-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 29 октябрендәге 2591-р күрсәтмәсе белән расланган редакциясендә);

– Россия Федерациясе Президентының 2015 елның 10 декабрендәге 615сс номерлы Указы белән расланган Оборона һәм иминлек өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы;

– Апас муниципаль районы Советының 2014 елның 07 декабрендәге 227 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Апас муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы;

– 2019 елның 28 октябрендәге 159 номерлы Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Олы Күккүз авыл җирлеге Советы карары белән расланган Олы Күккүз авыл җирлегенең генераль планы.

Генераль планны әзерләгәндә файдаланылды:
– җирне дистанцион зоналарга бүлү материаллары - космос сурәте;
– Татарстан Республикасы буенча дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсенең кадастр исәбе мәгълүматлары; - - - - - -
– Федераль дәүләт статистикасы хезмәте мәгълүматлары.

1.4. Җирлекнең кыскача характеристикасы

Зур Күккүз авыл җирлеге Апас муниципаль районының төньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан. Аның мәйданы 9209,792 га тәшкил итә.

Чик рәисе авыл җирлеге ачыкланган Закон белән ____ номерлы карары "О билгеләү һәм территорияләрнең чикләре муниципаль берәмлек статусы
«Апас муниципаль районы» һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләр» № 8-ТРЗ (2014 елның 30 декабрендәге 151-ТРЗ номерлы Закон редакциясендә).

Урман фондына керүче Чик җирлеге тәкъдим төньяк-көнчыгыш Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында.

Җирлек территориясендә түбәндәге торак пунктлар урнашкан:
– Зур Күккүз авылы (авыл җирлегенең административ үзәге);
– Кече Күккүз авылы;
– Шонгаты авылы.
– Ясаклы-Барыш авылы.
Даими халык саны 01.01.2020 елга 882 кеше тәшкил итә, шул исәптән:
– Зур Күккүз авылында: 329 кеше;
– Кече Күккүз авылында: 227 кеше;
– Шонгаты авылында: 130 кеше;
– Ясаклы-Барыш авылында: 196 кеше.
Мәгълүмат җирле үзидарә органнары белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

2. ҖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫН ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫН АНАЛИЗЛАУ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ

2.1. Торак фонды

Хәзерге хәле

Җирлекнең торак төзелеше бер- ике катлы шәхси торак йортлар белән тәкъдим ителгән, күпфатирлы торак йортлар юк.

2019 елның 1 гыйнварына авыл җирлеге торак фондының гомуми күләме 21,8 мең кв.метр торак мәйданы тәшкил итә.

Мәгълүмат федераль дәүләт статистикасы хезмәте белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

Даими халыкның торак белән тәэмин ителеше күрсәткече-24,72 кв. м/кеше.

Проект тәкъдиме

Генераль план нигезендә гомуми мәйданы 13,759 га булган торак төзелеше өчен территорияләр бүлеп бирү каралган, ул Шонгут авылында индивидуаль торак йортлар белән төзелешнең функциональ зонасы формалашуга бәйле.

Күрсәтелгән территорияләрне үзләштерүгә бәйле торак фонды күләме арту 6,88 мең кв. м торак мәйданын тәшкил итәргә мөмкин. Торак фонды күләмен арттыру шартлы рәвештә кабул ителгән күрсәткечләргә нигезләнгән: индивидуаль торак төзелеше өчен җир кишәрлеге мәйданы 1500 кв. м (15 сотка) һәм 100 кв. м га тигез торак йорт мәйданы; коттедж төзелешләренең торак берәмлекләре составында төрле функциональ билгеләнештәге территорияләрнең норматив нисбәте (коттедж бистәсе өчен торак төзелеше өлеше 75 %), СП 42.13330.2016 белән билгеләнгән, СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

Торак төзелешен үстерү шулай ук төзелешнең тыгызлыгын арттыру һәм файдаланылмый торган территорияләрне үзләштерү хисабына да мөмкин.

2.2. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар

Хәзерге хәле

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә тәкъдим ителгән социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге төп объектлар һәм учреждениеләр турында мәгълүмат 1 нче таблицада тәкъдим ителде. Әлеге белешмәләр 01.01.2021 елгы мәгълүматлар буенча китерелгән.

1 нче таблица

Карт адагы	исеме		Урнашкан урыны	Проект куәте
МӘГАРИФ ОБЪЕКТЛАРЫ				
1	мәктәпкәчә белем бирү оешмасы	Балалар бакчасы	Зур Күккүз авылы Адрес: Мәктәп ур., 3 й.	20 урын
2	мәктәпкәчә белем бирү оешмасы	Балалар бакчасы	Кече Күккүз авылы Адрес: Пушкин ур., 41 й.	20 урын
3	гомуми белем бирү оешмасы	Урта гомуми белем бирү мәктәбе	Зур Күккүз авылы Адрес: Мәктәп ур., 3 й.	80 урын
-	өстәмә белем бирүне оештыру	тәкъдим ителмәгән		

СӘЛАМӘТЛЕК САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ				
4	беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүче медицина оешмасы бүлекчәсе	Фельдшер - акушерлык пункты	Зур Күккүз авылы Адрес: Ленин ур., 50 й.	9 сменага/бару.
5	беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүче медицина оешмасы бүлекчәсе	Фельдшер - акушерлык пункты	Шонгаты авылы Адрес: Чокыр арты ур., 4а й.	сменага /2 бару
6	беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүче медицина оешмасы бүлекчәсе	Фельдшер - акушерлык пункты	Кече Күккүз авылы Адрес: Пушкин ур., 41 й.	9 сменага/бару.
7	беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүче медицина оешмасы бүлекчәсе	Фельдшер - акушерлык пункты	Ясаклы-Барыш ав., Ленин ур.,	9 сменага/бару.
МӘДӘНИЯТ ОБЪЕКТЛАРЫ				
8	мәдәни-ял (клуб) тибындагы объект	Авыл мәдәният йорты	Зур Күккүз авылы Адрес: Ленин ур., 50 й.	200 урын
9	мәдәни-ял (клуб) тибындагы объект	Авыл клубы	Кече Күккүз авылы Адрес: Пушкин ур., 41 й.	100 урын
10	мәдәни-ял (клуб) тибындагы объект	Авыл клубы	Шонгаты авылы Адрес: Чокыр арты ур., 5 й.	35 урын
11	мәдәни-ял (клуб) тибындагы объект	Авыл клубы	Ясаклы-Барыш авылы., Тау асты ур., 12 й.	100 урын
-	мәдәни-яктырту билгеләнешендәге объект	Авыл китапханәсе	тәкъдим ителмәгән	
ФИЗИК КУЛЬТУРА ҺӘМ СПОРТ ОБЪЕКТЛАРЫ				
-	спорт объекты	спорт заллары	тәкъдим ителмәгән	
-	спорт корылмасы	яссы корылмалар	тәкъдим ителмәгән	
ХАЛЫККА ХЕЗМӘТ КҮРСӘТҮ ОБЪЕКТЛАРЫ, АДМИНИСТРАТИВ, ДИНИ ҺӘМ БАШКА СОЦИАЛЬ, ИҖТИМАГЫЙ ҺӘМ ЭШЛЕКЛЕ ОБЪЕКТЛАР				
-	почта элемтәсе объекты	Почта элемтәсе бүлеге	тәкъдим ителмәгән	
-	җәмәгать тәртибен саклау	Полиция участок пункты	тәкъдим ителмәгән	
12	сәүдә, җәмәгать туклануы объекты	Ваклап сату объектлары	–	–

13	административ бина	Авыл җирлеге Советы бинасы	Зур Күккүз авылы Адрес: Ленин ур., 42 й.	–
14	дини оешма объекты	Чиркәү	Шонгут ав., Чиркәү ур.	–
15	дини оешма объекты	Мәчет	Зур Күккүз авылы, Ленин ур.	–
16	дини оешма объекты	Мәчет	Кече Күккүз авылы, Ленин	–
17	дини оешма объекты	Мәчет	Ясаклы-Барыш ав., Ленин ур.,	–

Халыкны хастаханә учреждениеләре, шулай ук Ашыгыч медицина ярдәме белән тәэмин итү Апас шәһәр тибындагы поселогы үзәк хастаханәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла. Зур Күккүз авыл җирлегенең административ үзәгеннән Үзәк район хастаханәсенә кадәр 21 км чамасы ара (ашыгыч ярдәм машинасы килү вакыты - 21 мин чамасы).

Авыл җирлеге халкының социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнешендәге төп объектлар белән тәэмин ителешенең факттагы дәрәҗәсен бәяләү 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче таблица

Объектларның тибы	**Объектларның суммар факттагы куәте**		**Тәэмин ителешнең фактик дәрәҗәсе, %**	**Тәэмин ителешнең тиешле дәрәҗәсенә ирешү өчен кирәкле объектларның җитмәгән куәтләре**	
	әһәмияте	**үлчәү**		**әһәмияте**	**үлчәү**
Гомуми белем бирү учреждениеләре	80	урыннар	96	4	урыннар
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениел	40	урыннар	256	–	урыннар
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	0	урыннар	0	69	урыннар
Амбулатор-поликлиника учреждениеләре	29	сменага бару	181	–	сменага бару
Клуб учреждениеләре	435	урыннар	164	–	урыннар
Авыл китапханәләре	0	данә	0	6615	данә
Спорт заллары	0	кв. м идән мәйданы	0	309	кв. м идән мәйданы
Спорт (яссы) корылмалары	0	кв. м	0	1720	кв. м

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсен билгеләү СП 42.13330.2016 киңәш иткән нормативлар нигезендә гамәлгә ашырылды. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» темасына, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2019 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында»2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары белән расланган.

Проект тәкъдиме

Халыкка социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектларда хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен генераль план буенча 3 нче таблицада китерелгән кайбер объектларны урнаштыру күздә тотыла.

3 нче таблица

Объектның статусы	**Объект исеме**	**Төп характеристика**	**Урнашуы**	**Урнашуны нигезләү**
җирле әһәмияттәге җирлекләр	Авыл китапханәсе	проект егәрлеге- 6615 данә.	Зур Күккүз авылы	халыкны тиешле объектлар белән тәэмин итүнең таләп ителгән дәрәҗәсенә ирешү; җирле үзидарә органнары инициативасы
	Спорт залы	проект егәрлеге- 288 кв. м идән мәйданы	Зур Күккүз авылы	халыкны тиешле объектлар белән тәэмин итүнең таләп ителгән дәрәҗәсенә ирешү; җирле үзидарә органнары инициативасы
	Спорт залы	проект егәрлеге- 288 кв. м идән мәйданы	Шонгаты авылы	
	Яссы корылма	проект куәте – 800 кв. м.	Зур Күккүз авылы	халыкны тиешле объектлар белән тәэмин итүнең таләп ителгән дәрәҗәсенә ирешү; җирле үзидарә органнары инициативасы
	Яссы корылма	проект куәте – 800 кв. м.	Шонгаты авылы	
	Яссы корылма	проект куәте – 162 кв. м.	Ясаклы-Барыш авылы	
	Сәүдә предприятиесе	проект куәте- 30 кв. м сәүдә мәйданы	Зур Күккүз авылы	сәүдә объектлары тарафыннан халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту; җирле үзидарә органнары инициативасы
	Сәүдә предприятиесе	проект куәте- 30 кв. м сәүдә мәйданы	Шонгаты авылы	
	Сәүдә предприятиесе	проект куәте- 30 кв. м сәүдә мәйданы	Ясаклы-Барыш авылы	
муниципаль районның җирле әһәмияттәге	Өстәмә белем бирү учреждениеләре	проект егәрлеге-50 урын	Зур Күккүз авылы	халыкның тиешле объектлар белән тәэмин ителешенең таләп ителгән дәрәҗәсенә ирешү; муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен гамәлгә ашыру
	Фельдшер - акушерлык пункты	проект егәрлеге- сменага 5 тапкыр бару	Ясаклы - Барыш ав.	халыкның тиешле объектлар белән тәэмин ителешенең таләп итеlә торган дәрәҗәсенә ирешү; муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен тормышка ашыру; булган объектның физик тузуының югары дәрәҗәсе

Халыкның социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге төп объектлар белән тәэмин ителешенең гамәлдәге дәрәҗәсен анализлау нигезендә, шулай ук мондый объектларны төзү һәм реконструкцияләү буенча, шулай ук халыкны әлеге объектлар белән тәэмин итүнең норматив дәрәҗәсенә ирешү өчен кирәкле оештыру чаралары бүлеп бирелә. Күрсәтелгән чаралар 4 нче таблицада китерелгән.

4 нче таблица

Объектларның тибы	Проект куәте		Чаралар
	әһәмияте	үлчәү	
Гомуми белем бирү учреждениеләре	5	урыннар	Зур Күккүз авылында гомуми белем бирү мәктәбе бинасын реконструкцияләү, проект куәтен 5 урынга арттыру

Искәрмә.
Әлеге чараларны тормышка ашыру финанслау булганда башкарылырга мөмкин

Авыл җирлеге халкының социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнешендәге төп объектлар белән тәэмин ителешенең планлаштырылган дәрәҗәсен бәяләү, мондый объектларны урнаштыру чараларын исәпкә алып, шулай ук тиешле дәрәҗәгә ирешү буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып, 5 нче таблицада китерелгән.

5 нче таблица

Объектларның тибы	Гамәлдәге һәм планлаштырылган объектларның суммар куәте		Чараларны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә тәэмин ителешнең йомгаклау дәрәҗәсе, %
	әһәмияте	үлчәү	
Гомуми белем бирү	85	урыннар	102**
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	40	урыннар	256 *
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	70	урыннар	102**
Амбулатор-поликлиника учреждениеләре	29	сменага бару	181 *
Клуб учреждениеләре	435	урыннар	164 *
Авыл китапханәләре	6615	данә	100
Спорт заллары	324	кв. м. идән	105**
Спорт (яссы) корылмалары	1762	кв. м	102**

* тәэмин ителеш күрсәткече, гамәлдәге объектларның куәте таләп ителгән куәттән исәп-хисап срогына артып китүгә бәйле рәвештә, 100% тан артык тәшкил итә

** тәэмин ителеш күрсәткече планлаштырыла торган объектларның типик проектларын куллануга бәйле рәвештә 100% тан артык тәшкил итә

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсен билгеләү СП 42.13330.2016 киңәш иткән нормативлар нигезендә гамәлгә ашырылды. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2024 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында»2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары белән расланган.

Торак фонды күләме 6,88 мең кв. м торак күләменең мөмкин кадәр артуына бәйле рәвештә даими халык санының якынча артуы 241 кеше тәшкил итәргә мөмкин (гаилә коэффициенты 3,5 тигез кабул ителде).

Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар белән мөмкин булган халыкның норматив ихтыяҗы турында мәгълүматлар 6 нчы таблицада китерелгән.

6 нче таблица

Объектларның тибы	Тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең норматив күрсәткече *	Объектларның кирәкле куәте	
		әһәмияте	**үлчәү берәмлеге**
Гомуми белем бирү учреждениеләре	1000 кешегә 180 урын (демография турында мәгълүмат булмаган очракта)	43	урыннар
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	1000 кешегә 180 урын (демография турында мәгълүмат булмаган очракта)	43	урыннар
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	82 %мәктәп яшендәге балаларны колачлау	36	урыннар
Амбулатор-поликлиника учреждениеләре	1000 кешегә сменага 18,15 килү	4,37	сменага бару
Клуб учреждениеләре	1000 кешегә 300 урын	72	урыннар
Авыл китапханәләре	1000 кешегә 7,5 мең берәмлек саклау берәмлеге	1808	мең саклау берәмлек
	уку залында 6 урын 1000 кешегә исәпләнгән	1,45	уку залында урыннар
Спорт заллары	10000 кешегә 3500 кв. м идән мәйданы исәпләнгән	84,35	кв. м идән мәйданы
Спорт (яссы) корылмалары	10000 кешегә 19500 кв. м.	469,95	кв. м

*2016 елның 42.13330 нчы маддәсе нигезендә шәһәр төзелеше билгеләнгән. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» темасына «түгәрәк өстәл "утырышы, Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлаштыруның республика нормативлары, Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлаштыруның республика нормативлары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының" 2024 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында " 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары

Гамәлдәге норматив база әлеге объектларга ихтыяҗны объектив бәяли алмаганлыктан, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары куәтләрен тиешле дәрәҗәдә арттыру мөмкинлеген ачыклау үткәрелми. Аларны урнаштыру ихтыяҗ барлыкка килгән саен билгеләнергә тиеш.

2.3. Сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары

2.3.1. Сәнәгать җитештерүе объектлары

Гамәлдәге нигезләмә
Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә тәкъдим ителгән сәнәгать җитештерүе объектларына объектлар керә:
 Кече Күккүз авылыннан төньякка таба тимерче;
-Зур Күккүз авылыннан төньяк-көнбатышка таба эшли торган май заводы;
- Кече Күккүз авылыннан төньякка таба күп функцияле булмаган урман пилкасы.

Проект тәкъдиме
Генераль план нигезендә сәнәгать җитештерүе объектларын урнаштыру тәкъдим ителми.
Сәнәгать җитештерүенең күп функцияле булмаган предприятиеләре белән шөгыльләнүче территорияләр сәнәгать җитештерүен үстерү өчен резерв буларак карала.

2.3.2. Нефть чыгару сәнәгате предприятиеләре һәм объектлары

Гамәлдәге нигезләмә
Җирлектә предприятиеләр һәм чыгару сәнәгате объектлары юк.

Проект тәкъдиме
Генераль план белән нефть чыгару сәнәгате предприятиеләрен урнаштыру тәкъдим ителми.

2.4. Авыл хуҗалыгы, балыкчылык һәм балык үрчетү предприятиеләре һәм объектлары

2.4.1. Авыл хуҗалыгы, балыкчылык һәм балык үрчетү предприятиеләре

Хәзерге хәле

Киләсе елга план территорияләр рәисе авыл җирлеге тәкъдим авыл хуҗалыгы җитештерүе, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләре

– Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте: 600 баш);

– Кече Күккүз авылыннан төньякка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте: 300 баш);

– Шонгут авылыннан төньякка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте - 200 баш);

– Ясаш-Барыш авылыннан көньяк-көнбатышка таба эре мөгезле терлек фермасы (куәте: 400 баш)

– Шонгут авылыннан көньяк-көнбатышка таба умарталык;

– Зур Күккүз авылыннан төньяк-көнбатышка таба эшли алмаган дуңгыз фермасы.

Проект тәкъдиме

Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җитештерү потенциалын арттыру өчен кызыксынган затларның ниятләре нигезендә, Шонгаты авылыннан көньяк-көнбатышка балык хуҗалыгын урнаштыру планлаштырыла.

Объектны әйләнә-тирә мохит торышына урнаштыру өчен планлаштырыла торган тискәре йогынтыны минимальләштерү өчен локаль чистарту корылмалары төзү, әйләнештәге су белән тәэмин итү системасын оештыру, терлекчелек калдыкларын вакытлыча складлау урыннарын урнаштыру, якындагы территорияләрне максималь яшелләндерү максатка ярашлы.

Моннан тыш, әлеге объектны урнаштыру аеруча саклана торган табигый территория – региональ әһәмияттәге табигать һәйкәле - «Уләмә елгасы» янында күздә тотыла. Шуңа бәйле рәвештә, объектны төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә аеруча саклана торган табигый территорияне саклау режимын сакларга кирәк.

Җирле үзидарә органнарының һәм җирлекнең җитештерү потенциалын күтәрү өчен кызыксынган затларның ниятләренә ярашлы рәвештә, әлеге проект түбәндәгеләрне күздә тота:

– эре мөгезле терлекләр фермасын Шонгатыдан көнчыгышка таба 100 башка кадәр проект куәте белән урнаштыру 16:08:040702:88 җир кишәрлеге чикләрендә («авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр категориясе», рөхсәт ителгән куллану төре: «терлекчелек»);

– хуҗалыкны, терлек асрый торган проект куәте белән, Шонгаты авылыннан көнчыгышка таба 50 башка кадәр проект куәте булган килеш урнаштыру 16:08:040702:100 җир кишәрлеге чикләрендә («авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр категориясе», рөхсәт ителгән куллану төре: «терлекчелек»).

Әйләнә-тирә мохит торышына урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектларның тискәре йогынтысын киметү өчен локаль чистарту корылмалары төзү, әйләнештәге су белән тәэмин итү системасын оештыру, терлекчелек калдыкларын вакытлыча складлау урыннарын урнаштыру, якын-тирәдәге территорияләрне максималь яшелләндерү максатка ярашлы.

Авыл хуҗалыгы җитештерүенең гамәлдә булмаган предприятиеләре биләгән территорияләр авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү өчен резерв буларак яисә авыл хуҗалыгына хезмәт күрсәтү функцияләре буларак карала.

2.4.2. Авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектлары

Авыл җирлеге территориясендә урнашкан авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларына керә:
- ындыр табагы Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба;
- Шонгыт авылында ындыр табагы;
- ындыр табагы төньякка Кече Күккүз авылыннан;
- Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба машина-трактор паркы;
- Шонгыт авылында машина-трактор паркы;
- Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба авыл хуҗалыгы продукциясен саклау складлары;
- Ясаш-Барыш авылыннан көньяк-көнбатышка таба авыл хуҗалыгы продукциясен саклау складлары;
- Зур Күккүз авылында авыл хуҗалыгы продукциясен саклау склады;
- Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба ягулык-майлау материаллары склады.

Проект тәкъдиме
Авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.5. Склад объектлары

Хәзерге хәле

Җирлек территориясендә склад объектлары юк.

Проект тәкъдиме

Склад объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар

Хәзерге хәле

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендәге зиратлар турында мәгълүмат 7 нче таблицада җирле үзидарә органнары тарафыннан бирелгән мәгълүмат (хат) нигезендә китерелгән.

7 нче таблица

Объект	**Урнашуы**	**Фактик мәйдан, га**	**Җир участогының кемнеке булуы турында**				**Аңлатма**
			кадастр номеры	**Җир категориясе**	**рөхсәт ителгән куллану төре**	**искәрмә**	
Зират (гамәлдәге)	Зур Күккүз авылында	6,4345	16: 08: 040101:378	Торак пунктлар җирләре	зират	-	җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен кирәклегә узгәртү таләп
Зират (гамәлдәге)	Кече Күккүз авылында	2,5103	16: 08: 040201:283	Торак пунктлар җирләре	Зиратларны күмү өчен_____ _________ _________	-	җир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен кирәклегә узгәртү таләп

Зират (гамәлдәге)	Шонгаты авылының көньяк өлешендә	1,1319	16: 08: 040401:348	Торак пунктлар җирләре	зират	-	кирәкле җир кишәрлегенең характеристикаларын үзгәртү таләп итеlә *
Зират (гамәлдәге)	Шонгаты авылының көньяк-көнбатыш	0,3944	16: 08: 040401:347	Торак пунктлар җирләре	зират	-	кирәкле җир кишәрлегенең характеристикаларын үзгәртү таләп итеlә *
Зират (гамәлдәге)	Ясаклы - Барыш авылыннан көньяктарак -	3,1880	16: 08: 040301:263	Торак пунктлар җирләре	зират	-	кирәкле характеристикалары *; булган җир кишәрлекләренең чикләрен үзгәртү зираты өчен җир участогы төзү таләп итеlә
			16: 08: 040602:92	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Ритуаль эшчәнлек	-	
			16: 08: 000000:807	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Ритуаль эшчәнлек	-	
			16: 08: 040601:4	Җир авыл хуҗалыгы Билгеләп	Авыл өчен хуҗалык эшчәнлеге и	рас-объект җир өлешенә тиеш участок	
			16: 08: 040601:9	Җир авыл хуҗалыгы Билгеләп кую	Авыл өчен хуҗалык эшчәнлеге и	рас-объект җир өлешенә тиеш участок	
Зират (ябык)	Ясаш авылы янынннан Барышево	0,9215	16: 08: 040603:58	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Ритуаль эшчәнлек	объект җир кишәрлеге өлешендә бирелә	кирәкле зират өчен җир участогы булдыру таләп итеlә характеристика-ми *; үзгәреш чикләр гамәлдә булган җир участок
			16: 08: 040603:47	Җир авыл хуҗалыгы Билгеләп кую	Авыл өчен хуҗалык эшчәнлеге и	рас-объект җир өлешенә тиеш участок	

* җир кишәрлегенең кирәкле характеристикалары булып торалар:______________________________

жир категориясе – «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр.»;

рөхсәт ителгән куллану төре - "Ритуаль эшчәнлек" (код дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 2020 елның 10 декабрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган җир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән куллану төрләре классификаторы нигезендә 12.1).

Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән махсус билгеләнештәге объектларга карата башка объектлар да керә:

– Зур Күккүз авылыннан көньяк-көнбатышка таба ике биотермик чокыр;
– Кече Күккүз авылыннан төньяк-көнчыгышка таба биотермик чокыр;
– Шонгаты авылыннан төньякка таба биотермик чокыр;
– Ясаклы-Барыш авылыннан төньяк-көнбатышка таба биотермик чокыр.

Проект тәкъдиме

Генераль план нигезендә махсус билгеләнгән объектларны урнаштыру тәкъдим ителми.

2.7. Ял һәм туризм объектлары

Хәзерге хәле

Җирлектә ял һәм туризм объектлары тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә туристлык-рекреацион функцияне үстерү генераль план белән тәкъдим ителми.

2.8. Транспорт инфраструктурасы

2.8.1. Автомобиль транспорты

Хәзерге хәле

Җирлекнең урам-юл челтәренең төп элементлары турында мәгълүмат, аларның характеристикалары 8 нче таблицада китерелгән.

8 нче таблица

Объектның статусы	Объект исеме	Төп характеристика	Җирлек чикләрендәге
федераль әһәмияттәге	Р-241 «Казан - Буа – Ульяновск " транзит автомобиль юлы»	категория: II; өслек: асфальт-бетон	12561
региональ әһәмияттәге	«Казан – Ульяновск» - Иске Барыш - Кама Тамагы транзит автомобиль юлы»	категория: IV; өслек: асфальт-бетон	7018
	«Казан – Ульяновск» - Иске Барыш - Кама Тамагы» - Әлмәндәр - Кече Болгаер транзит автомобиль юлы»	категория: IV; өслек: асфальт-бетон	1366
	«Казан» автомобиль юлы - Ульяновск" - Зур Күккүз"	категория: IV; өслек: асфальт-бетон	1548
	«Казан» автомобиль юлы - Ульяновск” - Иске Барыш - Кама Тамагы” - Ясаклы-Барыш”	категория: IV; өслек: асфальт-бетон	1121
	Кече Күккүз авылына керү «автомобиль юлы»	категория: IV; өслек: асфальт-бетон	1487
	«Казан» автомобиль юлы Ульяновск "- Шонгаты"	өслек: япмасыз	620
	«Зур Күккүз авылына килү» автомобиль юлы	өслек: вак таш	1517

муниципаль районның җирле әһәмияттәге	каты өслекле башка автомобиль юллары	өслек: асфальт-бетон	222
җирле әһәмияттәге җирлекләр	торак урамнар, торак пунктлар территориясендә юллар	–	19455

Җирлек территориясендә шулай ук башка автомобиль транспорты объектлары да бар:

– Шонгут авылыннан көнчыгышка таба автомобиль ягулык салу станциясе.

Янгын сүндерү транспортының барлык биналарга һәм корылмаларга баруы тәэмин ителгән.

Зур Күккүз, Кече Күккүз һәм Ясаклы-Барыш авылларының торак пунктлары каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителгән, Шонгаты авылына каты өслекле керү юлы юк.

Проект тәкъдиме

Генераль планда автомобиль транспортын үстерү күздә тотыла.

Урам-юл челтәре элементлары, аларның төп характеристикалары һәм урнашуны нигезләү 9 нчы таблицада тәкъдим ителгән.

Таблица9

Объектның статусы	**Объект исеме**	**Төп характеристикалары**	**Җирлек чикләрендәге озынлыгы, м**	**Объектны урнаштыруны нигезләү**
төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары	Автомобиль юлы «Казан - Ульяновск» - Шонгаты	катлам-асфальтобетон; категория-IV	620	торак пунктны каты өслекле юл белән тәэмин итү; муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен гамәлгә ашыру

*чараны гамәлгә ашыру өчен Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү зарур

Автомобиль юлын урнаштыру шулай ук кыргый хайваннар миграциясенең куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән оештыру чараларын да күздә тота, шул исәптән:

– хайваннар өчен җир асты яисә җир өсте кичүләрен оештыру (күрсәтелгән корылмаларның урыны һәм конструктив карарлары территорияне планлаштыру документациясе һәм планлаштырыла торган автомобиль юлының проект документациясе белән билгеләнергә тиеш);

– хайваннарның транспорт чараларына эләгүен булдырмый торган саклагыч корылмалар һәм җайланмалар оештыру.

Автомобиль юлын төзегәндә Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Җитештерү процессларын гамәлгә ашырганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләрен раслау турында» 1996 елның 13 августындагы 997 номерлы карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Җитештерү процессларын башкарганда, шулай ук магистраль торбаларны, элемтә һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында» карары нигезләмәләрен, шулай ук Татарстан Республикасы территориясендә транспорт магистральләрен, торбаларны, элемтә һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә, шулай ук биологик ресурслар буенча Татарстан Республикасы Дәүләт комитеты белән килештерү таләп ителә.

Транспорт инфраструктурасы объектларына хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен җирле үзидарә органнары һәм кызыксынган затлар ниятләре нигезендә түбәндәге объектларны урнаштыру планлаштырыла:

– Кадастр номеры 16:08:040702:87 булган җир кишәрлегендә Шонгаты авылыннан көнчыгышка таба автомобиль газ ягулыгы станциясе;

– 16:08:040702:93 кадастр номеры белән җир кишәрлегендә Автомобиль газ компрессор станциясе;;

– кадастр номеры 16: 08: 040702:311 булган җир кишәрлегендә юл буе сервисы объекты.

Объектны урнаштыру өчен планлаштырылган әйләнә-тирә мохит торышына сизелерлек тискәре йогынты ясау күздә тотылмый.

2.8.2. Тимер юл транспорты

Хәзерге хәле

Җирлек территориясендә тимер юл транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә тимер юл транспортын үстерү күздә тотылмый.

2.8.3. Су транспорты

Хәзерге хәле

Җирлек территориясендә су транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә су транспортын үстерү күздә тотылмый.

2.8.4. Һава транспорты

Хәзерге хәле

Җирлек территориясендә һава транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә һава транспорты үсеше күздә тотылмый.

2.8.5. Торбаүткәргеч транспорт

Хәзерге хәле

Торба үткәргеч транспорт турындагы белешмәләр әлеге өлешнең 2.9 бүлегендәге «Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү» пунктында тәкъдим ителгән.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә торбаүткәргеч транспортны үстерү күздә тотылмый.

2.9. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү

2.9.1. Магистраль инженерлык коммуникацияләре

Гамәлдәге нигезләмә

Җирлек территориясендә түбәндәге магистраль инженерлык коммуникацияләре тәкъдим ителгән:

– магистраль торбаүткәргечләр ("Холмогоры-Клин" магистраль нефть үткәргече, Кама Тамагы штп газүткәргече);

- 10 кВ көчәнешле һава электр тапшыру линияләре;

– элемтә линияләре.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә магистраль инженерлык коммуникацияләрен урнаштыру планлаштырылмый.

2.9.2. Электр белән тәэмин итү

Хәзерге хәле

Торак пунктларны һәм җитештерү объектларын электр белән тәэмин итү 0,4 кВ көчәнешле һава электр линияләре белән гамәлгә ашырыла. Электр көчәнешен киметү һәм бүлү 6-10/0,4 кВ электр подстанцияләре белән тәэмин ителә.

Биналарның һәм корылмаларның электр энергиясе белән тәэмин ителеше 100% тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Торак фонды күләме 6,88 мең кв. м торак һәм даими халык санының якынча артуы ихтималы булганлыктан, 241 кешегә электр куллану күрсәткечен арттыру күздә тотыла, уртаклык исәбе буенча елына 228950 кВт·сәг.

Торак төзелеше мөмкин булган территорияләрдә 0,4 кВ электр үткәргеч һава линияләренең якынча суммар озынлыгы 1,72 км тәшкил итә.

Электр белән тәэмин итүнең өстәмә чыганакларын урнаштыру, электр куллану күрсәткеченең артуына бәйле рәвештә, гамәлдәге электр белән тәэмин итү чыганакларының резерв егәрлекләре җитәрлек булу сәбәпле, таләп ителми.

2.9.3. Газ белән тәэмин итү

Хәзерге хәле

Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү авыл җирлегенең барлык торак пунктларында да күрсәтелә, торак һәм җәмәгать биналарының газ белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 100% тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Торак фондының күләме 6,88 мең кв. м га арту һәм даими халык санының якынча артуы ихтималы булганлыктан, 241 кешегә газ куллану күрсәткечен арттыру күздә тотыла, исәп буенча елына 53020 куб. м га тигез.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә газ бүлү челтәрләренең якынча суммар озынлыгы 3,44 км тәшкил итә.

Газ белән тәэмин итүнең өстәмә чыганакларын урнаштыру, газ куллану күрсәткеченең артуына бәйле рәвештә, гамәлдәге газ белән тәэмин итү чыганакларының резерв куәтләренә бәйле рәвештә таләп ителми.

2.9.4. Су белән тәэмин итү

Гамәлдәге нигезләмә

Авыл җирлеге территориясендә су белән тәэмин итү җир асты чыганакларыннан – скважина су алу җайланмаларыннан һәм капиталь чишмәләрдән башкарыла.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү барлык торак пунктларда да тәкъдим ителә. Торак һәм иҗтимагый биналар белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 100 % тәшкил итә.

Җирлекнең үзәкләштерелгән хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү чыганагы булып тора:- Зур Күккүз авылының көньяк-көнчыгыш өлешендә су алу скважинасы (куәте: 25 куб. м бер сәгате);

– Зур Күккүз чишмәсе (куәт турында белешмәләр юк);

– Зур Күккүз авылыннан төньяк-көнбатышка таба каптировкаланган чишмә (куәт турында белешмәләр юк);

– Кече Күккүз авылының көнчыгышындагы каптировкаланган чишмә (куәт турында белешмәләр юк);

– Шонгут авылы яныннан көнчыгышка таба каптировкаланган чишмә (куәт турында белешмәләр юк);

– Ясаш-Барышево авылыннан төньякка таба каптировкаланган ике чишмә (куәте турында

белешмәләр юк).

Әлеге объектларның урнашу урыны һәм характеристикасы Апас муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары һәм җирле үзидарә органнары белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

Җир асты суларының сыйфаты тулаем алганда СанПиН 2.1.4.1074-01 таләпләренә туры килә. «Эчә торган су.Су белән тәэмин итү үзәкләштерелгән системаларының су сыйфатына гигиена таләпләре. сыйфат контроле».

Җир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензия юк.

31.13330.2012 кагыйдәләр пункты нигезендә.«Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. Авыл җирлеге халкы өчен хуҗалык ихтыяҗлары өчен норматив су куллану елына 64,39 мең куб. м тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Торак фонды күләменең 6,88 мең кв. м га артуы һәм даими халык санының якынча артуы ихтималы булганлыктан, 241 кешегә хуҗалык-эчәр ихтыяҗлары өчен тәүлеклек (бер елда) сулыкның чагыштырма уртача тәүлеклек (бер елда) куллану күрсәткечен арттыру күздә тотыла, исәпкә алынган исәпләүләр буенча елына 17,59 мең куб. м га тигез.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә суүткәргеч челтәрләрнең якынча суммар озынлыгы 1,72 км тәшкил итә.

хуҗалык ихтыяҗлары өчен уртача тәүлеклек (бер елда) су куллануның чагыштырма уртача күрсәткечләренең артуына бәйле рәвештә су белән тәэмин итүнең өстәмә чыганакларын урнаштыру су белән тәэмин итүнең гамәлдәге чыганакларының җитәрлек резерв куәтләренә бәйле рәвештә таләп ителми.

2.9.5. Су бүлү

Хәзерге хәле

Җирлектә үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы юк. Ташландык суларны чистарту буенча индивидуаль станцияләр яки калдыкларның сыешлы тупланмалары ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда торак пунктлар территорияләрен, үсеш алганнан соң, үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы белән этаплап тәэмин итү мөмкинлеген күздә тотарга тәкъдим ителә. Үзәкләштерелгән су бүлеп бирү системасын формалаштыру буенча планлаштыру чаралары территорияне планлаштыру документларын әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

2.9.6. Җылылык белән тәэмин итү

Хәзерге хәле

Җирлектә үзәкләштерелгән җылылык юк. Биналарны җылыту төрле ягулык төрләрендә эшләүче индивидуаль җылыту системалары ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.7. Элемтә

Хәзерге хәле

Телефон һәм кәрәзле элемтә, эфирлы һәм цифрлы тапшырулар, Интернетка керү мөмкинлеге бирелгән.

Җирлек территориясендә антенна-мачта корылмаларына һәм башка элемтә объектларына түбәндәгеләр керә:

– кәрәзле элемтәнең Шонгут авылыннан төньяк-көнчыгышка таба ике база станциясе;
– Шонгаты авылында кәрәзле элемтә вышкасы;
– Кече Күккүз авылындагы кәрәзле элемтә каланчасы.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә элемтә объектларын урнаштыру генераль план белән каралмаган.

2.9.8. Коммуналь калдыкларны чыгаруны оештыру

Хәзерге хәле

Җирлектә каты коммуналь калдыкларны җыюның якынча норматив күләме-елына 970 куб. м, сыек коммуналь калдыклар-елына 1764 куб. м. тәшкил итә. Каты һәм сыек коммуналь калдыкларның факттагы күләме турында белешмәләр юк.

Каты коммуналь калдыкларны чыгару оешкан төстә шәһәр тибындагы Апас поселогы полигонына башкарыла. Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә каты коммуналь калдыкларны күмү урыннары юк.

Проект тәкъдиме

Калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема нигезләмәләре буенча, калдыкларны чыгару ш.т.п Апас полигонына оештырылырга тиеш.

2.9.9. Янгын куркынычсызлыгы

Хәзерге хәле

Җирлек территориясендә торак йортларның 5 нче янгын сүндерү дәрәҗәсе (“Биналарның һәм корылмаларның янгын куркынычсызлыгы” СНиП 21-01-97 нигезендә) шактый санда урнашкан. Якындагы янгын часте Әлмәндәр авыл җирлегенең Әлмәндәр авылында урнашкан. Зур Күккүз авыл җирлегенең административ үзәгеннән алып янгын сүндерү частенә кадәр урам-юл челтәре буенча ераклык 10 км чамасы (янгын сүндерүче килү вакыты - 10 мин чамасы тәшкил итә).

Торак пункт территорияләрендә янгын гидрантлары яки су алу корылмалары янгынга каршы максатлар өчен су алу җайланмалары белән җиһазландырылган.

2009 елның 8.13130 кагыйдәләр пункты нигезендә. «Янгынга каршы саклау системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү чыганаклары. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре» җирлектә тышкы янгын сүндерүгә норматив чыгымнар 5 л/с тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Җирлек территориясендә янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектларын урнаштыру генераль план белән каралмаган.

3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ

Торак пунктларның гамәлдәге чикләре Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге Советы карары белән расланган Зур Күккүз авыл җирлегенең Генераль планы белән билгеләнгән.

Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында бар.

3.1. Торак пунктлар чикләрен үзгәртүне нигезләү

Әлеге проект нигезләмәләрен гамәлгә ашыру өчен Кече Күккүз авылының чикләрен үзгәртү таләп ителә. Шонгаты авылы һәм Ясаклы-Барыш авылы чикләрен үзгәртү каралмаган.

Торак пунктларның чикләрен үзгәртү каралган территорияләрнең участоклары, шулай ук аларның үзгәрүен нигезләү график материаллар составындагы торак пунктларның чикләре картасында һәм 10 нчы таблицада күрсәтелгән.

10 нчы таблица

Торак пункт	кишәрлекнең	Мәйданы, га	Торак пункт территориясе чиген үзгәртүне нигезләү
Кече Күккүз авылы	1	-0,552	Урман фондына керүче торак пункт чикләреннән төшереп калдыру

Шонгаты авылы көнбатыш өлешендә (Степановка урамы буенча) йорт янындагы торак йортка карата әлеге проект буенча Шонгут авылы торак пунктының күрсәтелгән кишәрлеге өлешен торак пункт чигенә кертү каралмаган. Әлеге территорияне торак пункт чикләренә кертү буенча чара юклыгын нигезләү булып түбәндәге фактлар тора::

– җирле үзидарә органнары белешмәләренә караганда, төзелеш, рөхсәт документациясен рәсмиләштермичә, үз белдеге белән төзелгән (мәгълүмат Зур Күккүз авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең хаты белән расланган);

– күрсәтелгән торак йорт биләгән территориягә карата төзелгән җир кишәрлеге юк (объект торак төзелешен урнаштыру өчен билгеләнмәгән башка җир кишәрлегендә урнашкан), нинди дә булса җир төзелеше эшләрен башкару буенча ниятләр юк.

3.2. Торак пунктлар чикләреннән чыгарыла торган торак пунктлар чикләренә кертелә торган җир кишәрлекләре исемлекләре

Торак пунктлар чикләреннән чыгарыла торган торак пунктлар чикләренә кертелә торган җир кишәрлекләре исемлегендә торак пунктларның чикләрен үзгәртү участоклары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре турында белешмәләр бар.

Күрсәтелгән исемлектә шулай ук күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында үзләренә карата белешмәләр булмаган торак пунктлар чикләренә кертелә торган йә торак пунктлар чикләреннән чыгарыла торган территорияләр турында мәгълүмат бар. Әлеге территорияләр чикләрендә урнашкан кадастр кварталларының бер өлеше буларак күрсәтелгән.

11 нче таблица

№ п/п	Җир кишәрлегене ң, кадастр кварталының кадастр номеры	Урнашкан урыны	Җир категори ясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Чикләргә кертелә торган яисә чикләрдән чыгарыла торган	Планлашт ырылган җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану ның планлашт ырылган
КЕЧЕ КҮККҮЗ АВЫЛЫ							
Торак пункт территориясе чигенә кертелә торган җир кишәрлекләре							
тәкъдим ителмәгән							
Торак пункт территориясе чигеннән төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре							
тәкъдим ителмәгән							
Торак пункт чикләренә керми торган күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган территорияләр							
1	16: 08: 040201	-	-	-	5518	-	-

*Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 10.11.2020 ел № П/0412 боерыгы белән расланган җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

3.3. Торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пунктлар чикләренә кертелергә тәкъдим ителми торган «торак пунктлар җирләре» категориясенең җир кишәрлекләре

Җирлек территориясендә Зур Күккүз авыл җирлегенең Генераль планы белән билгеләнгән торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан «торак пунктлар җирләре» җирләре категорияләренең җир кишәрлекләре бар (раслаулар). Әлеге проектны торак пунктлар чикләренә кертү планлаштырылмаган Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге Советының 28.10.2019 ел карары белән. Әлеге җир кишәрлекләренә карата җирләрнең категориясен үзгәртү таләп ителә.

Күрсәтелгән җир кишәрлекләре турында мәгълүмат, шулай ук аларны торак пунктлар чикләренә кертү зарурлыгын нигезләү һәм җирләрнең күз алдында тотыла торган категориясе 12 нче таблицада китерелгән.

12 нче таблица

№ п/п	Кадастр номеры	Урнашкан урыны	Җир категори ясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре	Мәйданы, кв. м	Җирләрнең чыгарыла торган категория	Торак пункт чигенә кертү кирәклегенең булмавын нигезләү
1	16: 08: 040502: 107	Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Зур Күккүз авыл җирлеге	Торак пунктлар җирләре	газ белән тәэмин итү объектларын эксплуатацияләү өчен	1	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Җир кишәрлеге характеристикаларында реестр хатасы
2	16: 08: 040301 :263	Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Зур Күккүз авыл җирлеге, Ясаклы-Барыш авыл җирлеге	Торак пунктлар җирләре	зират	8741	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Җир кишәрлеге характеристикаларында реестр хатасы
3	16: 08: 040401 :348	Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Зур Күккүз авыл җирлеге, Шонгаты авылы, Алатыр ур., 22А	Торак пунктлар җирләре	зират	11319	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Җир кишәрлеге характеристикаларында реестр хатасы

4	16: 08: 040401 :347	Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Зур Күккүз авыл җирлеге, Шонгаты авылы, . Алатыр урамы, ж/к 18А	Торак пунктла р җирләре	зират	3944	Сәнәгать җирләре һәм башкалар.	Җир кишәрлеге характеристикал арында реестр хатасы

4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары,мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия булган объектлар турындагы мәгълүмат 13 нче таблицада китерелде.

13 нче таблица

Объектның статусы	**Объект исеме**	**Урнашкан урыны**	**Оештыру-күрсәтмә документы**
региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объектлары	Күккүз стоянкасы	Зур Күккүз авыл җирлеге *	ТАССР Министрлар Советының 1959 елның 30 октябрендәге 591 номерлы карары Татарстан АССР территориясендә урнашкан мәдәният һәйкәлләренең торышын яхшырту, аларны саклау, реставрацияләү һәм
	Зур Күккүз авылы	Зур Күккүз авыл җирлеге *	
	Шонгаты Шәһәре	Зур Күккүз авыл җирлеге *	
ачыкланган мәдәни мирас объектлары	Земство хастаханәсе бинасы, 1879 ел.	Шонгаты авылы	–

* объектның урыны билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә проектның график материалларында объект чагылдырылмаган

Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлендә бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия булган объектлар,исемлекләре нигезендә тапшырылган.

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә түбәндәге аеруча саклаулы табигать территорияләре тәкъдим ителгән:

– “Зөя елгасы” төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле

махсус сакланылучы табигать территорияләренә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 29 мартындагы 237 номерлы карары белән кертелгән; билгеләнгән чикләр турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында була;

– «Уләмә елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле

махсус сакланылучы табигать территорияләренә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 29 мартындагы 237 номерлы карары белән кертелгән; билгеләнгән чикләр турындагы белешмәләр Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында тапшырылган;

– «Зөя стариөасы» региональ әһәмияттәге табигать һәйкәле

аерым саклана торган табигый территорияләргә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 22.04.2014 ел, № 266 карары белән кертелгән; билгеләнгән чикләр турындагы белешмәләр күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында урнашкан;

– «Петров почмагы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле

аерым саклана торган табигый территорияләргә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 22.04.2014 елда, № 266 карары белән кертелгән; билгеләнгән чикләр турындагы белешмәләр күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында урнашкан.

6. МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

7. Җирлек территориясе өчен хас территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналар турында мәгълүматлар 14 нче таблицада бирелгән.

14 нче таблица

Зона исеме	**Чыганакның исеме**	**Зона күләме, м**	**Зонаның күләмен һәм режимын билгели торган норматив документ**
предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зонасы	биотермик чокырлар	1000	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»
	мөгезле эре терлек фермалары (100-1200	300	
	машина-трактор парклары	300	
	ындыр табаклары	100	
	тимерчелек	100	
	автомобиль заправка станцияләре	100	
	авыл хуҗалыгы продукциясен саклау складлары	50	
	зират	50	
өске су объектларының су саклау зонасы	Зөя елгасы	200	Россия Федерациясе Су кодексы
	Бия елгасы Мәми елгасы, Коры Уләмә	100	
	башка җир өсте су объектлары	50	
җир өсте су объектларының яр буе саклау полосасы	өске су объектлары	50	
магистраль торба үткәргечләрнең сак зонасы	магистраль торбаүткәргечләр	25	Россия Дәүләт шәһәр техник күзәтчелек идарәсенең 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән һәм Россиянең ягулык һәм энергетика министрлыгы тарафыннан расланган магистраль торбаүткәргечләрне
электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зонасы	ВЛ 10 кВ	10	«Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары
	ВЛ 0,4 кВ	2	
элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклык зонасы	элемтә линияләре	2	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 09.06.1995 ел, № 578 карары белән расланган элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре.
бүлгеч газүткәргечләрнең саклык зонасы	бүлгеч газүткәргечләр	2	Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.11.2000 елның 878 номерлы карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре.

Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I поясы	су алу скважиналар һәм капитацияләнгән чишмәләр	30	СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»
Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының III поясы *	-	–	СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»
аеруча саклана торган табигый территория	«Зөя елгасы» табигать һәйкәле **	–	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 29 мартындагы 237 номерлы карары
	«Уләмә елгасы» табигать һәйкәле**	–	
	табигать һәйкәле «Зөя старицасы»	–	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 22 апрелендәге 266 номерлы карары
	«Петров» почмагы табигать һәйкәле **	–	
автомобиль юлларының юл буе полосалары	III-IV категорияле автомобиль юллары	50	08.11.2007 ел № 257-ФЗ Федераль законы «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында»
магистраль яисә сәнәгать торбаүткәргечләре нә кадәр минималь ара зонасы	магистраль нефть үткәргеч "Холмогорлар - Клин"	200	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»
	Кама Тамагы шәһәр тибындагы бистәгә илтүче газүткәргеч	100	

*муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы материаллары нигезендә күрсәтелгән

** табигать һәйкәлләре билгән территорияләрдә хуҗалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган һәртөрле эшчәнлек тыела.

Табигать һәйкәлләрен куллану түбәндәге максатларда рөхсәт ителә:

– фәнни (әйләнә-тирә табигать мохите торышын мониторинглау, табигать экосистемаларының һәм аларның компонентларының эшчәнлеген һәм үсешен өйрәнү һ.б.);

– эколог-агарту (укыту-танып белү экскурсияләре үткәрү, экологик уку сукмакларын оештыру һәм төзекләндерү, видеофильмнар төшерү, слайдлар, буклетлар чыгару максатыннан фотога төшү һ.б.);

– рекреацион (транзит йөрүләр);

– табигатьне саклау (тере организмнар төрләренең генофондын саклау, сирәк һәм югалып баручы үсемлек һәм хайван төрләренең яшәү шартларын тәэмин итү һ.б.лар);

– әлеге табигый объектларны һәм табигать һәйкәлләре комплексларын игълан итү бурычларына һәм аларга карата билгеләнгән саклау режимына каршы килмәгән башка, шул исәптән җитештерү, максатлары.

Җирлектәге территорияләрне аерым шартлы файдалану зоналары әлеге проектның график материаллары составында җирлек территориясен махсус шартлары булган зоналар чикләре картасында (хәзерге нигезләмә) күрсәтелгән.

Проект тәкъдиме

Кайбер объектларны урнаштыру планлаштырыла торганга күрә, территорияне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләрен билгеләү таләп ителә, алар турында мәгълүмат 15 нче таблицада китерелгән.

15 нче таблица

Зона исеме	**Чыганакның исеме**	**Зона күләме, м**	**Зонаның күләмен һәм режимын билгели торган норматив документ**
Санитар яклау зонасы	Балык хуҗалыгы	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»
	Мөгезле эре терлек фермасы	100	
	Хайваннар булган хуҗалык	50	
	Автомобиль газ ягулыгы станциясе	50	
	Автомобиль газ тутыру компрессор станциясе	50	
	Юл буе сервисы объекты	50	
Автомобиль юлының юл буе полосасы	IV категорияле автомобиль юлы	50	«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 08 декабрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон

Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләме һәм конфигурациясе әлеге зоналар проектларын эшләү белән бәйле рәвештә төгәлләштерелергә мөмкин.

8. УРМАН ФОНДЫНА КЕРҮЧЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘР, УРМАНЧЫЛЫКЛАР ЧИКЛӘРЕ ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе Идел буе урманчылыгының Чулпан участок урманчылыгы һәм Буа урманчылыгының Төбәк-Черкене урманчылыгы чикләрендә урнашкан.

Урман фондына керүче территория белешмәләре Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында булган урманчылыклар чикләре чикләрендә чагылдырылган.

Урман фондына керүче территория җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасында, торак пунктлар чикләре картасында һәм җирлек территориясен генераль планның график материаллары составында заманча файдалану картасында күрсәтелгән.

Олы Күккүз авыл җирлеге территориясендә белешмәләре Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында булган Идел буе һәм Буа урманчылыкларының билгеләнгән чикләре бар.

Урманчылыкларның чикләре җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасында, җирлекнең функциональ зоналары картасында, торак пунктлар чикләре картасында һәм җирлек территориясен генераль планның график материаллары составында заманча файдалану картасында күрсәтелгән.

Урман фондына керүче территорияләрнең мәйданы Зур Күккүз авыл җирлеге чикләрендә 505,223 гектар тәшкил итә.

9. ТАБИГАТЬҺӘМ ЭКОЛОГИК СИТУАЦИЯ

8.1Табигать шартлары һәм ресурслары

8.1.1. Рельеф

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе елга үзәннәре, балкалар һәм чокырлар белән бүлгәләнгән тигезлектән гыйбарәт. Рельефның абсолют биеклеге 58 м дан 169 м га кадәр җитә. Җирлекнең төньяк-көнчыгыш өлешенә иң зур тамгалар хас, иң кечкенәсе - җирлекнең көнбатыш өлешендәге Зөя елгасы ярлары өчен.

8.1.2. Файдалы казылмалар

Җирлек территориясендә түбәндәге файдалы казылмалар ятмалары күрсәтелгән: Җир асты сулары чыганаклары:
- Зөя җир асты сулары ятмасының Бий участогы.

Бу ятмалар турындагы мәгълүмат Апас муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материалларында бирелгән белешмәләр нигезендә күрсәтелгән.

8.1.3. Гидрогеологик шартлар

Җир асты сулары яту шартлары буенча җирлек территориясенең геологик киселешендә гидрогеологик бүлекчәләр бирелә, алар турындагы белешмәләр 16 нчы таблицада бирелгән.

16 нче таблица

исеме	Төп характеристикалары	Кулланыш
Аз сулы локаль су йөртү котельник терриген комплекс	суларның химик составы: гидрокарбонат, төрле катион составта; минерализация: 0,4 - 1,1 г/л	үзәкләштерелгән хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен файдаланылмый
Уржумның локаль сулы-аз сулы терриген комплексы	суларның химик составы: гидрокарбонат, сирәгрәк хлорид-гидрокарбонат, катион буенча катнаш; минерализация: 0,4 - 0,8 г/л; гомуми катылык: 5 - 7 ммоль/л	хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен киң файдаланыла
Сүүткәргеч локаль су үткәрмәүчән неоген-дүртенче аллювиаль комплекс	суларның химик составы: гидрокарбонат магний-кальций, натрий яки катнаш химик состав; минерализация: 0,3 - 0,7 г/л; гомуми катылык: 8 мг-экв/л артык түгел	хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен файдаланыла
Сүүткәргеч локаль су үткәргеч эоплейстоценой аллювиаль комплекс	-	хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен файдаланылмый
Казан сульфат-карбонат комплексы	суларның химик составы: гидрокарбонат-сульфатлыдан алып сульфатлы сульфат, магний-кальций, кальций-натрийевойга кадәр; минерализация: 0,8 - 2,2 г/л; гомуми катылык: 5,5 - 13,8 ммоль/л	хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен киң файдаланыла

8.1.4. Өслек һәм җир асты сулары

Өслек сулары

Авыл җирлеге территориясендә урнашкан төп су агымнары булып торалар:

– Зөя (Куйбышев сусаклагычының уң кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 375 км);

– Уләмә (Зөя елгасының уң кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 72 км);

– Бия (Зөя елгасының сул кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 40 км);

– Үлем проспекты (Зөя елгасының уң кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 48 км);

– Меминка (Сухай Улема елгасының уң кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 14 км). Җирлекнең гидрографик челтәре шулай ук күлләр һәм чишмәләр тәшкил итә.

Чишмәләр

Җирлек территориясендә чишмәләр тәкъдим ителмәгән.

8.1.5. Климат характеристикасы

131.13330.2012 "Төзелеш климатологиясе" нә китерелгән төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә, Олы Күккүз авыл җирлеге IВ климат районында урнашкан.

Җирлек өчен хас салкын һәм җылы чорларның климат параметрлары 17 һәм 18 таблицаларында тәкъдим ителгән.

17 нче таблица

Елның салкын чорының климатик параметрлары

Климатик Параметрлар		Әһәмияте
Һава температурасы иң салкын тәүлеге, °С, тәэмин ителеше	0,98	- 41
	0,92	- 33
Һава температурасы иң салкын бишкөнлеге°С, тәэмин ителеше	0,98	- 33
	0,92	- 31
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеше 0,94		- 17
Абсолют минималь һава температурасы, °С		- 47
Иң салкын ай температурасының уртача тәүлеклек амплитудасы,°С		7,1
Озынлыгы, тәүлекдәвамындагы һаваның уртача температурасы, °С, уртача тәүлеклеклек температура белән ≤ 0 °С ким	озынлыгы, тәүлектә.	151
	уртача температура, °С	- 8,1
Озынлыгы, тәүлек дәвамындагы һаваның уртача температурасы, °С, уртача тәүлеклеклек һава температурасы + 8 °С. кимрәк/тигез	озынлыгы, тәүлектә.	208
	уртача температура, °С	- 4,8
Дәвамы, асылы, һәм һаваның уртача температурасы, °С, уртача тәүлеклек һава температурасы ≤ 10 нан кимрәк булган чор. °С	озынлыгы, тәүлектә.	223
	уртача температура, °С	- 3,8
Иң салкын айның уртача айлык һава дымлылыгы, %		82
Иң салкын айның 15 сәгатендә уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы, %		81
Ноябрь - март айларына явым-төшемнәр саны, мм		177
Җилнең декабрь -февраль айларындагы өстенлекле юнәлеше		ЮЗ
Җилнең гыйнвар аена, румбалары буенча уртача тизлекләреннән максималь курсәткече м/с		4,1
уртача тәүлеклек һава температурасы ≤ 8 °С булган чорда җилнең уртача тизлеге, м/с,		3,1

18 нче таблица

Җылы чорның климатик параметрлары

Климатик Параметрлар	Әһәмияте
Барометрик басым, дпа	1002
тәэмин ителеше 0,95 һава температурасы, °С,	24
тәэмин ителеше 0,98 һава температурасы, °С,	28
Иң җылы айның уртача максималь һава температурасы , °С	25,1
Абсолют максималь һава температурасы, °С	39

Иң җылы ай температурасының уртача тәүлеклек амплитудасы, °С	9,9
Иң җылы айның уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы, %	69
Иң җылы айның 15 сәгәттәге уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы, %	56
Апрель-октябрь айларына явым-төшемнәр саны, мм	368
Тәүлеклек максималь явым-төшем, мм	75
Җилнең июнь-август айларындагы өстенлекле юнәлеше	төньяк
Румблар буенча уртача тизлекләрнең җилнең июль аендагы минималь тизлеге , м/с	0

Җирлекнең климат параметрларын бәяләү СП 131.13330.2012 мәгълүматлары буенча башкарылган Якын-тирә торак пункт өчен «төзелеш климатологиясе".

Уртача еллык һава температурасы 3,9 °С. тәшкил итә.
Җирлек территориясендә Көньяк юнәлештәге җилләр күп. Җилнең уртача еллык тизлеге 3,7 м/сек.

8.1.6. Инженер-геологик шартлар

Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән куркыныч физик-геологик процессларга түбәндәгеләр керә::

– эрозия процесслары (чокырлар, промоиннар) - су агымнары битләренә хас;
– сөзәклек процесслары (ишелү, ишелү, ишелү, оползнь) - аз үсеш алган;
– су басу;
– су басу.

Җирлек территориясендә спицифик грунт тәкъдим ителмәгән.

8.1.7. Ландшафт, туфрак катламы, үсемлекләр

Җирлек территориясе Идел-Күбнә калкулыклы Ландшафт районы чикләрендә урнашкан.
Туфракның характерлы төрләренә карыйлар:
– кара-соры урман туфраклары;
– соры урман туфраклары;
– болын-кара туфраклы;
– болын-кара туфраклы;
– якты-соры урман туфраклары;
- аллювиальные дерново-насыщенные карбонатные туфрак.
Үсемлекләр катламы урман, болыннар, куак үсемлекләре һәм авыл хуҗалыгы җирләре белән тәкъдим ителгән

8.2. Әйләнә-тирә мохит торышын бәяләү

8.2.1. Атмосфера һавасының торышы

Атмосфера һавасын пычратуның төп чыганаклары булып торалар:
– эшли торган сәнәгать предприятиеләре (Кече Күккүз авылыннан төньякка таба тимерче алачыгы);
– эшли торган авыл хуҗалыгы предприятиеләре (торак пунктлар янындагы эре мөгезле терлек фермалары);
– машина-трактор парклары;
– ашлык ындыр табагы;
– автомобиль ягулык салу станциясе;
– автомобиль транспорты.

Җирлектә һава пробаларына лаборатор анализ үткәрелми.

8.2.2. Су ресурсларының торышы

Су объектларының пычрану чыганагы булып тора:

– сәнәгать объектларының җитәрлек дәрәҗәдә чистартылмаган агып төшүче суларын оешкан төстә ташлау;

– авыл хуҗалыгы предприятиеләре территорияләреннән чистартылмаган өслек суларын агызу;

– торак пунктлар территорияләреннән чистартылмаган өслек суларын агызу.

Су ресурсларын пычратуга шулай ук су саклау зоналары режимын һәм өслек су объектларының яр буе саклау полосаларын сакламау да китерә.

Шонгаты авылының көньяк-көнбатыш өлешендәге зират, Шонгаты авылының көньягындагы зиратның бер өлеше, Кече Күккүз авылындагы зиратның өлешләре һәм Ясаклы-Барыш авылы зиратының су объектларындагы су саклау зонасында урнашкан урыны - тискәре факт.

Хәзерге вакытта җирлектә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары юк.

Җирлектә су ресурсларының пычрануына мониторинг үткәрелми.

8.2.3. Туфрак катламының һәм җир ресурсларының торышы

Авыл җирлеге территориясе өчен авыл хуҗалыгы җирләренең сөрелүе, чокыр-балка челтәренең таралуы, сөрүлек җирләренең түбән булуы хас. Нәтиҗә булып үсеш алган эрозион процесслар, туфрак деградациясе тора.

Җирлек территориясендә эрозиягә каршы чаралар үткәрелә, алар урман утыртмаларын саклауга, туфракны саклаучы утырту әйләнешләрне оештыруга, деградацияләнгән чәчүлекләрне табигый азык җирләренә күчерүгә кагыла.

Җирләрнең торышына аларның техноген пычрануы тискәре йогынты ясый: пестицидлар, агып төшүче сулар, җитештерү һәм куллану калдыклары белән пычрану.

Җирлек территориясендә туфрак пробалары тикшерелми.

8.2.4. Җитештерү һәм куллану калдыклары, биологик калдыклар

Биологик калдыклар чыганагы булып тора:

– биотермик чокырлар;

– зират.

Аларның тискәре йогынтысына торак пунктларның шактый территорияләре дучар ителгән.

Терлекчелек калдыкларының барлыкка килүе терлекчелек объектларының эшчәнлеге белән бәйле. Терлекчелек объектларын утильләштерү тирес саклагычлары булмау һәм вакытлыча тирес туплаучыларның тәртипкә китерелмәве белән бәйле рәвештә җитәрлек үсеш алмый. Тиресне саклау, җир һәм су ресурслары пычрануга куркыныч тудырып, терлекчелек фермалары янында башкарыла.

Индустриаль калдыклар барлыкка килү эшләп килүче сәнәгать предприятиеләре (Кече Күккүз авылыннан төньякка таба тимерчелек) эшчәнлегенә бәйле.

Коммуналь калдыклар барлыкка килү торак пунктлар территорияләре өчен хас.

Җирлек территориясен санитар чистарту торак пунктларның контейнер мәйданчыклары белән җитәрлек дәрәҗәдә тәэмин ителмәвенә бәйле рәвештә таләп ителгән дәрәҗәгә туры килми.

8.2.5. Физик йогынты факторлары

Электромагнит нурланыш, акустик һәм радиацион йогынты халыкка йогынты ясауның физик факторларына керә.

Җирлектәге электромагнит нурланыш чыганаклары-электр линияләре, элемтә объектлары.

Электромагнит кырының дәрәҗәсе рөхсәт ителгән чиктән ким һәм халык өчен куркыныч тудырмый.

Тискәре акустик йогынты чыганакларына керә:

- эшләп килүче сәнәгать предприятиеләре (төньякка Кече Күккүз авылыннан тимерче));

– торак пунктлар янында эшләп килүче авыл хуҗалыгы предприятиеләре (эре мөгезле терлек фермалары));
- ындыр табаклары;
– автомобиль транспорты.
Авыл җирлегенең радиацион торышы күбесенчә табигый радиацион фон белән билгеләнә.

8.2.6. Яшел утыртмаларның торышы

Җирлек территориясендә бирелгән яшелләндерелгән территорияләргә түбәндәгеләр керә:
– урманнар;
– елга һәм инешләр тугайларына хас үзагаччыл һәм куаклыклы утыртмалар;
– махсус билгеләнештәге (зиратлар территориясе) яшелләндерү;
– чикләнгән файдалану (яшелләндерелгән мәгариф объектлары территорияләре);
Җирлектә гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр юк.
Авыл җирлегенең яшелләндерелгән территорияләренең гомуми мәйданы 946,836 га (10,28) тәшкил итә
җирлекнең гомуми мәйданының %ы).

Нигездә СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» халыкның гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән күрсәткече бер кешегә 12 кв.м тәшкил итә. Шулай итеп, күрсәтелгән территорияләрнең тәкъдим ителгән мәйданы 1,06 га тәшкил итә.

Тулаем алганда, Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә экологик хәле уңай дип билгеләнә.

8.3. -

Җирлектә экологик вәзгыятьне яхшырту өчен генераль план түбәндәге юнәлешләр буенча оештыру чаралары комплексын үткәрү тәкъдим ителә:
– әйләнә-тирә мохитне пычрату чыганакларын локальләштерү;
– һава бассейнын саклау;
– су ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану;
– җирлек территориясен саклау һәм инженерлык яклау;
– калдыклар белән эш итү системасын үстерү;
– халыкны физик йогынты ясауның физик факторларыннан яклау;
– яшелләндерү системасын үстерү.

Зур Күккүз авыл җирлегенә карата түбәндәге чаралар актуаль:

– үләт базларын биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юкка чыгару ветеринария-санитария кагыйдәләренә туры китерү;

– санитар-яклау зоналары территорияләрендә микробиологик күрсәткечләрнең торышын тикшереп тору, шул исәптән туфракка һәм грунт суларына лаборатор контроль оештыру;

– Санитар-яклау зоналары күләмен кыскарту мөмкинлеген билгеләү өчен гамәлдәге яисә күздә тотыла торган торак төзелеше янәшәсендә урнашкан үләт базларының санитар-яклау зоналары проектларын эшләү;

– - сәнәгать җитештерүе объектларында кулланыла торган технологик җиһазларны камилләштерү (төньякка таба Кече Күккүз авылыннан алып));
– территорияне кыскарту, шулай ук кечкенә Күккүз авылыннан төньякка таба кузница корылмаларын һәм шуның белән бәйле санитар-яклау зонасы күләмен киметү;

– Кече Күккүз авылы янәшәсендәге эре мөгезле терлекләр фермасының куәтен киметү һәм аны киметү. Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба эре мөгезле терлекләр фермалары, Ясаш-Барыш авылы янындагы эре мөгезле терлекләр фермалары, куркыныч классын мөмкин кадәр үзгәртү һәм санитар-яклау зонасы күләмен киметү;

– Шонгаты авылында машина-трактор паркы корылмалары һәм машина-трактор паркы корылмаларының бер өлешен, аларның санитар-яклау зоналарының күләмен киметү максатында, зур Күккүз авылыннан көнбатышка чыгару һәм территорияләрне кыскарту;

– Эштәге һәм урнаштыру өчен планлаштырыла торган санитар-яклау зоналары проектларын эшләү (Кече Күккүз авылыннан төньякка таба тимерче алачыгы; торак пунктлар янындагы эре мөгезле терлекләр фермалары; Шонгаты авылыннан көньяк-көнбатышка таба планлаштырыла торган балык хуҗалыгы);

– предприятиеләрнең ташлауларны киметү чараларын үтәве (шул исәптән тузанны, газ чистарту җайланмаларын җиһазлау);

– предприятиеләрдә йомык яки әйләнештәге су белән тәэмин ителешне кертү;

– Шонгаты авылында эшләми торган төзелеш материаллары территориясен рекультивацияләү;

– санитар-яклау зоналары территорияләрен пыле-, газ-тотрыклы яшел үсентеләр токымнары белән максималь яшелләндерү;

– автомобиль юлларының юл өслеге сыйфатын яхшырту;

– пычраткычлар гамәлдә булган зоналарда атмосфера торышын мониторинглау тикшеренүләрен уздыру;

– автотранспорт чараларын мотор ягулыгының экологик чиста төрләренә күчерү, йә катализаторлар һәм ягулыкның традицион төрләрен кулланучы автотранспорттан ташлауларны чистарту өчен нейтрализаторлар кертү;

– автомобиль ягулык салу станциясенең резервуарларын һәм ягулык салу колонкаларын мотор ягулыгы парларын тоту, рекуперацияләү җайланмалары белән җиһазлау; камилләштерү җайланмаларын, үлчәү приборларын, савытларны һәм резервуарларны куллану;

– физик тузының югары дәрәҗәсенә ия булган гамәлдәге суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү;

– торак пунктларны яңгыр сулары һәм хуҗалык-көнкүреш канализациясе челтәрләре белән тәэмин итү, алга таба агып төшүче суларны билгеләнгән нормативларга кадәр чистартып;

– өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан торак төзелешнең беренче чираттагы канализациясе, чистарту корылмалары төзү;

– предприятиеләрне һәм торак пунктларны су белән тәэмин итү челтәрләренең техник торышын мониторинглау челтәрен, өске су объектларының гидромониторингын оештыру һәм үстерү;

– су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары һәм су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануның махсус хокукый режимын үтәү;

– сәнәгать җитештерүенең гамәлдәге предприятиеләре өчен локаль чистарту корылмалары төзү (Кече Күккүз авылыннан төньякка таба тимерче алачыгы);

– эшли торган һәм урнаштыру өчен планлаштырыла торган авыл хуҗалыгы предприятиеләре өчен локаль чистарту корылмалары төзү (торак пунктлар янындагы эре мөгезле терлекләр фермалары; Шонгаты авылыннан көньяк-көнбатышка таба планлаштырыла торган балык хуҗалыгы);

– су хуҗалыгы системаларының куркынычсызлыгын тәэмин итү һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү, агып төшүче суларның су объектларына тискәре йогынтысын булдырмый калу (шул исәптән агып төшүче суларны чистартуның, чистарту корылмаларыннан явым-төшемне зарарсызландыруның һәм утильләштерүнең алдынгы технологияләрен кертү);

– өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан объектларны, сулыкларны пычранудан, ләм утырудан, чүпләнүдән һәм сулыкларны саклауны тәэмин итә торган корылмаларны җиһазлау;

– җир өсте су объектларының су саклау зоналары чикләрендә пестицидлар һәм агрохимикатлар куллануны тыю;

– эчәргә яраклы суның сыйфатын яхшырту (су җыю корылмаларын су әзерләү станцияләре, суны майсызландыру һәм юу системалары белән тәэмин итү);

– җир асты суларын чыгару максатында җир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләрне рәсмиләштерү;

– су белән тәэмин итү чыганакларын, су саклау зоналарын һәм өске су объектларының яр буе яклау полосаларын санитар саклау зоналары чикләрен билгеләү, аларның чикләрен җирлектә махсус мәгълүмат тамгалары белән беркетү;

– Шонгаты авылының көньяк-көнбатыш өлешендәге зиратның бер өлешен, Шонгаты авылының көньяк өлешендәге зиратның бер өлешен, Кече Күккүз авылындагы зиратның бер өлешен һәм Ясаклы- Барыш авылындагы зиратның бер өлешен җир өсте су объектларының су саклау зонасында урнашуына бәйле рәвештә ябу;

– янып торган туфрак катламын пычратуны булдырмау максатларында ягулык-майлау материалларын махсус поддоннар белән саклау мәйданчыкларын җиһазлау йә вак ташлы нигез урнаштыру;

– авыл хуҗалыгы культураларын үстерүнең югары нәтиҗәле технологияләрен кертү юлы белән туфракның уңдырышлылыгын торгызу;

– җирләрне инвентаризацияләү һәм агрохимик тикшерү;

– игенчелекнең адаптив экологик-ландшафтлы системасын кертү;

– кулланыла торган агрохимикатлар күләмен киметү өчен туфракны эшкәртүнең ресурс саклаучы һәм экологик куркынычсыз технологияләрен гамәлгә кертү;

– үсемлекләрне саклау биологик чараларын куллану;

– игенчелекнең адаптив экологик-ландшафтлы системасын кертү;

– төзелеш барышында бозылган җирләрне рекультивацияләү, сызыкча корылмалар салу;

– эрозиягә каршы чаралар үткәрү: көтүлекләр һәм печәнлекләр мәйданын арттыру, саклагыч утыртмалар мәйданын арттыру, туфракны эрозиягә каршы эшкәртү, яңгыр һәм кар суларының өске агымын оештыру;

– су басудан яклау чараларын үткәрү: җир асты сулары һәм җир өсте сулары режимы мониторингы, су алып баручы коммуникацияләрдә чыгымнарның (агып чыгуларның) һәм басым ясау, биналар һәм корылмаларның деформацияләре; дренаж суларын дренаж суларын дренажлар урнаштыру, фильтрационга каршы пәрдәләр һәм экраннар урнаштыру, торак пунктлар территорияләрен вертикаль планлаштыру һәм биналарның һәм корылмаларның җир асты өлешләрен гидроизоляцияләү юлы белән утильләштерү;

– су басу процессларының таралуын ачыклау өчен гидрогеологик тикшеренүләр комплексын үткәрү;

– су басудан яклау чараларын үткәрү: территориянең өслеген бөкләү, ясалма күтәрү, су агызып торучы корылмалар һәм корылмалар төзү, су агымнарын һәм старицаларны чистарту һәм яшерү;

– автомобиль юлларының кар ташуын киметү;

– торак пунктлар территорияләрен коммуналь калдыклар җыю өчен контейнер мәйданчыклары һәм контейнерлар белән тәэмин итү;

– калдыкларны селектив җыюны оештыру, калдыкларны эшкәртүнең һәм утильләштерүнең яңа технологияләрен кертү;

– анда агулы матдәләр һәм кушылмалар булуга, шулай ук аз катлы төзелешләрне проектлаганда радиоактивлык булуга туфрак катламын тикшерү;

– җир катламын туфрак катламын экологик иминлек турында бәяләмә яисә аны рекультивацияләү программасы булганда гына теркәлгән яисә потенциаль пычрануы булган зоналарда торак төзелешкә бүлеп бирүне гамәлгә ашыру;

– табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар таләпләре нигезендә төзелгән терлекчелек калдыкларын вакытлыча складларга урнаштыру урыннарын оештыру;

– биологик калдыкларны утильләштерү өчен терлекчелек фермаларын биогаз җайланмалары белән җиһазлау;

– терлекчелек калдыкларын вермикомпостицияләү, ферментациянең гөмбә тизләткечләрен кулланып утильләштерү чаралары һәм башкалар;

– каты коммуналь калдыкларны булган каты коммуналь калдыклар полигонына Апас шәһәр тибындагы поселогына чыгаруны оештыру һәм алга таба муниципальара транспортировка

Югары Ослан муниципаль районындагы тармак комплексы (калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә, Татарстан Республикасының территориаль схемасы нигезендә);

– торак пунктлар территориясендә шау-шулы яклау чараларын үткәрү (акустик экраннар урнаштыру, автомобиль юллары буйлап яшел үсентеләр полосалары булдыру, беренче эшелонда торак булмаган билгеләнештәге биналарны файдалану, тәрәзәләрнең тавыш изоляциясе);

– автомобиль юллары буйлап саклык яшелләндерүне оештыру;

– торак пунктлар территорияләрендә гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру;

– күчемсез милек объектларын проектлаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә һәм авыл җирлеге территориясен төзекләндерүне оештырганда «яшел» стандартлар кертү һәм куллану;

– планлаштырыла торган объектларны урнаштырганда агач-куак үсентеләрен юкка чыгару урынына яшел утыртмаларны компенсацияләү корылмаларын гамәлгә ашыру;

– махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау режимын үтәү (шул исәптән махсус сакланылучы табигать территорияләре булып торучы су объектларына агып төшүче суларны агызмау);

– радиоешлыклы диапазонны электромагнитлы нурланыш чыганакларының санитар-яклау зоналары проектларын эшләү;

– инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары режимын үтәү;

– үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау чараларын үткәрү (шул исәптән хайваннарның яшәү тирәлеген, аларның миграциясе юлларын саклау, балыкларның урыннарына чыгу; хайваннарның транспорт чараларына эләгүен, балыкларның һәм башка су биологик ресурсларының су җыю корылмаларына эләгүен булдырмый торган конструктив чишелешләр куллану һ.б.).

10. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР КИЛЕП ЧЫГУ КУРКЫНЫЧЫ БУЛГАН ТӨП ФАКТОРЛАРНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

10.1. Җирлек территориясенә йогынты ясарга мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр исемлеге

Куркыныч геологик процесслар

1.Убылма

Зыян китеруче факторлар-тау токымнарының көчеше (хәрәкәте), авышлыкны юдырту, артык дымлану, сейсмик этәргечләр, катнаш массаларның механик басымы, бәрү.

Моның нәтиҗәсе-корылмалар аз гына зарарлану, инженерлык коммуникацияләренең сирәк җимерелүе.

Куркынычны киметү чаралары - җир өсте суларының оползнея зонасында һәм аңа якын территорияләрдә агып төшүен оештыру, җир асты суларын дренировкалау, тышкы йөкләнешләрне киметү, яр буйларын су басудан һәм юудан саклау, терәк диварларын төзү, ярның өске өлешендә яшел утыртмалар төзү.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә болыннар барлыкка килү мөмкинлеге Зөя елгасы үзәне һәм Уләмә елгасы калкулыкларына туры килә.

СНиП 22-01-95 нигезендә «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы» җирлек территориясендә убылмалар барлыкка килү куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

2.Җир тетрәүләр

Зыян китеруче факторлар-кинәттән җир алышулар һәм җир өстендәге өзеклекләр, җир асты карсталары бушлыклары җимерелү.

Моның нәтиҗәсе – биналар һәм корылмалар җимерелү, грунт утырту, ишелү, плотиналар җимерелү һәм цунамилар барлыкка килү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-җир тетрәүләрендә төзелешне чикләү, корылмаларны ныгыту, сейсмик мониторинг үткәрү.

Россия Федерациясе һәм «Сейсмик районнарда төзелеш» СП 14.13330.2014 карталары буенча Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе 6 баллы зонага керә (В картасы).

СНиП 22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» нигезендә җирлек территориясендә җир тетрәүләренең килеп чыгу куркынычы категориясе «куркыныч» дип бәяләнә.

3.Сусаклагыч ярларының абразиясе, эшкәртү

Зыян китеруче факторлар-дулкыннарның һәм прибой су объектларының ярларына бәрелүе, җилләтү, грунтларны юдыру.

Нәтиҗәләре – ярларның юылуы, авыл хуҗалыгы җирләреннән яр буе территорияләрен тартып алу, биналар һәм корылмалар җимерелү.

Куркынычны киметү чаралары - саклагыч корылмалар (дулкынлы дивар, буналар, дулкын кайтаргычлар) төзү, ярлар участокларын тимер-бетон плитәләр һәм түшәкләр белән беркетү, су асты сөзәклекләрен юдыру, яр буе зонасында дым тартучы яшел үсентеләр утырту.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә су саклагычларның абразиясе барлыкка килү һәм ярлар ашалу куркынычы булу характерда түгел.

4.Карст

Зыян китеруче факторлар-тау токымнарын эрүе, токым структурасы җимерелү, токымның бер өлеше юылуы(юу), җир өслеге деформациясе.

Нәтиҗәләре-сәнәгать һәм гражданлык корылмаларының деформациясе, сәнәгать объектлары эшендәге тәнәфесләр, территориянең вакытлыча эксплуатацияләүдән чыгуы.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек сулары агып төшүне оештыру, җир асты суларын дренажлау, тышкы йөкләнешләрне киметү, биналарның һәм корылмаларның нигезләрен саклау.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен карст барлыкка килү куркынычы булу характерлы түгел.

5.Суффозия

Зыян китеруче факторлар-арыган грунтлар утыру, тау токымнары алышу, җир өслеге деформацияләнү.

Моның нәтиҗәсе-корылмаларның нигезләре начарлануы,деформацияләнү һәм җимерелү, сәнәгать объектлары эшендәге өзеклекләр, территориянең вакытлыча эксплуатацияләүдән чыгуы.

Куркынычны киметү чаралары - өске суларның агып төшүен оештыру, җир асты суларын дренировкалау, фильтрлыкка каршы саклагыч пәрдәләр төзү, силикатизация, цементация полосаларын юкка чыгару һ.б.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен суфффозия килеп чыгу куркынычы булу хас түгел.

6.Урман токымнарының бакчачылыгы

Зыян китеруче факторлар-җир өслегенең деформациясе, грунт деформациясе . Нәтиҗәләр - корылмаларның нигезләрен көчсезләндерү һәм аларны деформацияләү һәм җимерелү; сәнәгать объектлары эшендә өзеклекләр, территориянең вакытлыча файдаланудан чыгуы.

Куркынычны киметү чаралары - өске сулар агышын оештыру; җир асты суларын дренировкалау; трамбование, вибрация, сөрү юлы белән грунтларның утыру үзлекләрен бетерү; силикатизация, цемент эремәсе белән сеңдерү; биналарның конструктив көчәюе.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен урман токымнарының утыруы куркынычы булу характерда түгел.

7.Яссы һәм чокыр эрозиясы

Зыян китеруче факторлар-грунт юылу, ерганаклар һәм чокырлар барлыкка килү.

Моның нәтиҗәләре – туфракның уңдырышлы катламын юк итү; елгаларга һәм сулыкларга коелу; сугару һәм дренаж системаларына су басу; биналар һәм корылмалар җимерелү; юлларны юдырту.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек суларының агынуын оештыру, саклагыч урман полосалары булдыру, текә ярларны үсемлекләр белән ныгыту, чокырларны юдыру һәм күмү.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә эрозия процесслары авыл хуҗалыгы җирләре территорияләренә туры китерелә.

СНИП 22-01-95 буенча «Куркыныч табигый йогынтылар геофизикасы» нигезендә җирлек территориясендә яссылык һәм чокырлар эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

1.Пучение

Зыян китеруче факторлар-боз барлыкка килү, грунт күләменең механик үзгәрешләре.

Моның нәтиҗәсе-биналарның һәм корылмаларның нигезләренә зыян китерү, инженерлык коммуникацияләрен бозу.

Куркынычны киметү чаралары - биналарның һәм корылмаларның нигезен туфрак катлавыннан түбәнрәк томалау, өске сулар агышын оештыру, юллар төзегәндә саклау җайланмаларын (су асты көймәләрен, рәшәткәләрен) куллану.

СНиП буенча 22-01-95 «куркыныч табигый йогынты геофизикасы» нигезендә җирлек территориясендә туң барлыкка килү куркынычы категориясе "уртача куркыныч" дип бәяләнә.

Куркыныч гидрологик күренешләр һәм процесслар

1.Су төшү

Зыян китеруче факторлар-грунт суларының куләмен артуы, грунт сулары агымының гидродинамик басымының артуы, туфрак һәм грунт пычрану (тозлану), җир асты металл конструкцияләренең коррозиясе артуы.

Моның нәтиҗәләре – биналарның һәм җир асты коммуникацияләренең подвалларын су басу, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, биналарның һәм корылмаларның бер өлешләренең утыруы һәм күперүе, ишелү.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек сулары агып төшүне оештыру, җир асты суларын дренажлау.

СНиП буенча 22-01-95 «Табигать йогынтыларының куркыныч геофизикасы» нигезендә җирлек территориясендә су басу куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу (су басу) зонасына эләгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге нигезендә Олы Күккүз авыл җирлегендә шундый торак пунктларга зур Күккүз авылы карый.

2.Су басу (су басу)

Зыян китеруче факторлар-су агымы (агышы), гидросфера, туфрак, грунт пычрану.

Моның нәтиҗәсе – су басу, су төшү, туфрак юдырту, туфракның агымдагы торышка килүе, корылмалар җимерелү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләрне башкаруда кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре.

Хәвеф-хәтәрне киметү чаралары - территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны инженерлык саклауны оештыру; объектларны гидродинамик факторларның йогынтысына дучар булган территорияләрдән тыш урнаштыру; су басуга һәм су төшүгә туры килә торган территорияләрдә пычрануның потенциаль чыганакларын урнаштыруга юл куймау; су агымнары һәм сулыклар ярлары буйлап саклагыч гидротехник корылмалар урнаштыру.

«Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП 22-01-95 нигезендә җирлек территориясендә су басу куркынычы категориясе «уртача куркыныч»дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган язгы ташу (су басу) зонасына эләгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге нигезендә Олы Күккүз авыл җирлегендә шундый торак пунктларга зур Күккүз авылы карый.

.

3.елга эрозиясы

Зарарлаучы факторлар – су агымының гидродинамик басымы, елга агымын деформацияләү

Нәтиҗәләре-юллар, коммуналь системалар, биналар һәм корылмаларның җимерелүе;

авыл хуҗалыгы җирләреннән яр буе территорияләрен кире алмау; урманны югалту.
Куркынычны киметү буенча чаралар – яр ныгыту корылмалары төзү, елгаларда даими чаралар оештыру (елга үзәнен оештыру), барражлар системасы ярдәмендә елга төбененең озайтылган уклоннарын киметү, яр буе зонасында дымлы яшел үсентеләр оештыру.
Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү водотокларга һәм аларның Үзәненә туры китерелгән.
«Куркыныч табигать йогынтыларының геофизикасы» СНиП нигезендә, җирлек территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе «чамадан тыш куркыныч»дип бәяләнә.

Куркыныч метеорологик күренешләр һәм процесслар

1.Көчле җил, давыллар, өермәләр

Зыян китеруче факторлар-җил агымы, җил йөкләнеше, аэродинамик басым, көчле һава киеренкелеге.

Нәтиҗәләр - биналарның һәм корылмаларның җимерелүе яки җимерелүе, транспорт эшендәге кыенлыклар һәм тышкы эшләр башкарудагы кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Куркынычны киметү чаралары - куркыныч җитештерүләрне урнаштыруны чикләү, искергән яисә төпле булмаган биналарны һәм корылмаларны демонтажлау, зарарланган һәм иске агачларны кисү, халыкны кисәтү һәм коткару хезмәтләре персоналын гадәттән тыш хәл шартларында эшләргә әзерләү буенча чаралар күрү.

СНиП 22-01-95 нигезендә “Куркыныч табигать йогынтысы геофизигы” җирлек территориясендә “давыллар” һәм “өермә”ләр барлыкка килү куркынычы категориясе ничек бәяләнә?
"уртача куркыныч".

2.Көчле явым-төшемнәр

Зыян китеруче факторлар-су агымы (агышы), территорияне су басу, кар йөкләнеше, җил көче, кар көртләре, бозлавык, бәрелү.

Моның нәтиҗәләре-биналар һәм корылмаларны су басу, җимерелү яки зыян килү,транспорт эшендәге һәм тышкы эшләрне башкарудагы кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Куркынычны киметү чаралары-территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны инженер сагын оештыру, халыкны кисәтү һәм коткару хезмәтләре персоналын гадәттән тыш хәл шартларында гамәлләргә әзерләү буенча чараларны үз вакытында фаразлау һәм кабул итү.

Табигать янгыннары

Искиткеч факторлар - ялкын, җылылык ташкыны, җылылык белән бәрү, һаваның пычрануы, атмосфераның, туфракның, грунтларның, гидросфераның пычрануы.

Нәтиҗәләр - урманнарны төтен, яндыру, халыкның гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч янау, төзелешләрнең зарарлануы, транспорт эшендә һәм тышкы эшләр уздыруда кыенлыклар, юл-транспорт һәлакәтләре.

Куркынычны киметү чаралары - “янгынга каршы өзеклекләр урнаштыру, янгын сагы бүлекчәләрен дислокацияләүне оптимальләштерү, зарар күргән корткычларны һәм агач янгыннарын кисү.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә табигый (Урман) янгыннарның килеп чыгуы көнбатыш һәм үзәк өлешләрдәге эре урман массивларына туры килгән. Дала һәм ландшафт табигый янгыннарының барлыкка килү мөмкинлеге хас түгел.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 24 мартындагы № 163 “Татарстан Республикасында янгын куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар турында” Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 12 апрелендәге 236 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында” Торак пунктлар һәм башка территорияләр һәм Олы Күккүз авыл җирлеге объектлары (торак пунктлар; гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача берләшмәләре; балаларның ялын оештыручы оешмалар һәм аларны сәламәтләндерү; Татарстан Республикасының урман янгыннарына янаган объектлары исемлегенә керми.

Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы биргән мәгълүматларда (Хат № 3428/Т-3-1-7, 2018 елның 18 апрелендәге 18.04.7), табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычына дучар булган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

Моннан тыш, «Су басу, су төшү зоналарының чикләрен билгеләү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары нигезендә су басу зоналарын, су төшү зоналарын билгеләү турында аларның чикләре хакындагы мәгълүматларның күчемсез милек Бердәм дәүләт реестрына кертелгән датадан билгеле бер мәгълүматлар булып санала. Зур Күккүз авыл җирлеге территориясенә карата су басу, су төшү зоналары чикләре турында мәгълүмат күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында юк.

10.2. Авыл җирлеге территориясендә, шулай ук җирлеккә якын урнашкан территорияларда техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары исемлеге

Химик куркыныч объектлар

Территориядә химик куркыныч объектлар булу нәтиҗәсендә, авария-химик куркыныч матдәләр чыгару куркынычы янаган, аварияләр булырга мөмкин.

Зыян китерүче факторлар - куркыныч химик матдәләрнең ташуы яки ыргытылуы.

Моның нәтиҗәләре-кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләрнең үлүе яки химик зарарлануы; азык-төлек, азык чималы һәм азыкның химик зарарлануы; әйләнә-тирә табигать мохитенең химик зарарлануы.

Куркынычны киметү чаралары-химия сәнәгате предприятиеләренең торышын мониторинглау, җитештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләрнең җиһазларының эксплуатацион ышанычлылыгын арттыру; химик аварияләр килеп чыгу мөмкинлеген фаразлау; химик куркыныч матдәләр булган сак астында авария резервуарларын, ау мылтыкларын урнаштыру.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә химик куркыныч объектлар тәкъдим ителмәгән.

Янгын куркынычы булган объектлар

Территориядә янгын куркынычы булган объектлар булу нәтиҗәсендә янгыннар һәм шартлаулар булырга мөмкин.

Зыян китеруче факторлар-ялкын, очкын, шартлау, шартлау дулкыны бәрүе, җылы һава, токсин продуктлар,төтен.

Нәтиҗәләре-кеше сәламәтлегенә зыян килү яки һәлак булу; биналар һәм корылмалар җимерелү яки зыян килү; халык хуҗалыгына, әйләнә-тирә мохиткә зыян килү.

Куркынычны киметү чаралары-электр приборларын һәм электр челтәрләрен эксплуатацияләү тәртибен саклау; янгын куркынычы булган объектларга кергән предприятиеләр хезмәткәрләренең янгынга каршы инструктаж үткәрү; ирекле янгын сагы оештыру; янгынга каршы матдәләр һәм материаллар куллану; янгынга каршы кагыйдәләрне һәм нормаларны үтәү.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә янгын куркынычы булган объектларга түбәндәгеләр керә::

– Зур Күккүз авылыннан көнбатышка таба ягулык-майлау материаллары складлары (потенциаль куркыныч матдә: нефть эшкәртү объектлары; зарарлы йогынты чикләре ачыкланмаган);

– Шонгут авылы яныннан көнчыгышка таба автомобиль ягулыгы станциясе (потенциаль куркыныч матдә: ягулык; зарарлы йогынты чикләре ачыкланмаган);

– нефть транспортлаучы торбаүткәргечләр (потенциаль куркыныч матдә: нефть; зарарсызландыргыч йогынты чикләре ачыкланмаган).

Радиацион-куркыныч объектлар

Территориядә радиацияле-куркыныч объектлар урнашуы радиоактив матдәләрне чыгарып ташлау куркынычы булган аварияләр булу нәтиҗәсе булып тора..

Зыян китерүче факторлар- радиоактив матдәләрнең һәм (яисә) ионлаштыручы нурланышларның ыргытылуы яки чыгарылуы.

Моның нәтиҗәләре – кешеләрне, авыл хуҗалыгы хайваннарын һәм үсемлекләрен, халык хуҗалыгы объектларын, шулай ук әйләнә-тирә табигый мохитнең ионнар белән нурланышы яки радиоактив пычрануы.

Куркынычны киметү чаралары - дозиметрик һәм радиометрик контроль алып бару, халык арасында йод профилактикасы үткәрү, пычранган җирлекне дезактивацияләү.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә радиацион-куркыныч объектлар тәкъдим ителмәгән.

Гидродинамик куркыныч объектлар

Гидродинамик куркыныч объектлар территориясендә булу сәбәпле, гидротехник корылмаларның напорное фронт корылмалары җимерелүгә, өзеклек дулкыны һәм һәлакәтле су басу зоналары барлыкка килүгә, шулай ук шламосаклагычлар өемнәрен җимергәндә токсик матдәләрнең зарарлануына бәйле аварияләр булырга мөмкин.

Зыян китеруче факторлар- дулкын бәрүе, су ташу.

Нәтиҗәләре-катастрофик су басу; кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең һәлак булуы; биналар һәм корылмаларның җимерелүе яки зыян килүе; җитештерү яки транспорт процессының бозлуы; әйләнә-тирә мохиткә зыян килү.

Хәвеф-хәтәрне киметү чаралары- территориядә торак биналар һәм икътисад объектлары төзүне чикләү, дулкын бәрүнең мөмкин булган йогынтысына дучар булу; җимерелү; җир асты суларын дренажлау; яр буе эшләрен үткәрү; алга китешнең тизлеген киметергә сәләтле түбән сулы урманнарны утырту.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә гидродинамик яктан куркыныч объектлар тәкъдим ителмәгән.

Куркыныч йөк ташыганда транспортта куркыныч хәлләр

Куркыныч йөкләрне ташуда транспортта хәвефле хәлгә түбәндәгеләр керә: 1.

<u>Куркыныч йөкләрне ташуда автомобиль транспортында аварияләр булуы</u>

Зыян китерүче факторлар -бәрү, транспорт чарасының януы; ташый торган янгын куркынычы булган йөкнең януы; ташый торган шартлау куркынычы булган йөк шартлау һәм яну; ташый торган куркыныч химик йөкне аерылуы (таркалуы, парга әйләнүе).

Нәтиҗәләр - кешеләрнең җәрәхәтләнүе һәм һәлак булуы, янгыннар, әйләнә-тирә мохитне пычрату, транспорт чараларына зыян китерү, ташый торган йөкләрне юк итү.

Хәвеф-хәтәрне киметү чаралары-куркыныч йөкләр ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат системаларын (мәгълүмат таблицаларын, авария һәм мәгълүмати карточкаларны) куллану, юл шартларын исәпкә алып, автотранспорт чараларының хәрәкәт тизлеген чикләү, махсус җиһазландырылган транспорт чараларын куллану, йөк ташу өчен махсус җиһазландырылган тара куллану.

Олы Күккүз авыл җирлеге территориясендә «Казан - Буа - Ульяновск», «Казан - Ульяновск» - Иске Барыш - Кама Тамагы», «Казан - Ульяновск» - Иске Барыш - Ульяновск - Ульяновск» - Иске Барыш - Кама Тамагы - Иске Барыш - Кама Тамагы - Әлмәндәр - Кече Болгаер автомобиль юлларында аварияләр барлыкка килү ихтималы характерлы, шулай ук җирлек территориясендә автомобиль заправка станциясенең һәм ягулык-майлау материаллары складының урнашуына бәйле рәвештә (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть эшкәртү продуктлары, аммиак, яндырылган газ, кислота һәм чикләр; йогынты ясаучы чик табылмады).

<u>2.Куркыныч йөкләрне ташуда тимер юл транспортында ихтимал аварияләр</u>

<u>3.</u>Куркыныч йөкләрне ташыган вакытта транспорттагы куркыныч хәлләргә түбәндәгеләр керә:
1. Куркыныч йөкләр ташу вакытында автомобиль транспортында мөмкин булган аварияләр

<u>4.</u>Зарарлый торган факторлар-транспорт чарасының бәрелү, януы; ташыла торган янгын куркынычы йөкнең януы; шартлау һәм яну; ташлана торган куркыныч химик йөкне ташу (ташу, ялкынландыру).

<u>5.</u>Нәтиҗәләре-травматизм һәм кешеләрнең үлеме, янгыннар, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, транспорт чараларына зыян китерү, ташыла торган йөкләрне юк итү.

<u>6.</u>Хәвефне киметү буенча чаралар – куркыныч йөкләрне ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат системаларын куллану (мәгълүмати таблицалар, авария һәм мәгълүмати карточкалар), юл шартларын исәпкә алып автотранспорт чараларының хәрәкәт тизлеген чикләү, махсус җиһазландырылган транспорт чараларын куллану, йөк ташу өчен махсус җиһазландырылган таралар куллану.

<u>7.</u>Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен Р-241 «Казан – Буа – Ульяновск», «Казан – Ульяновск» - Иске Барыш – Кама Тамагы», «Казан – Ульяновск» - Иске Барыш – Кама Тамагы» - Әлмәндәр автомобиль юллары узуга бәйле рәвештә куркыныч йөкләр ташу вакытында автомобиль транспортында аварияләр барлыкка килү мөмкинлеге хас. – Шулай ук җирлек территориясендә автомобиль заправкасы станциясе һәм ягулык-майлау

материаллары склады (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть эшкәртү продуктлары, аммиак, сыекландырылган газ, кислоталар һ.б.; зарарлый торган йогынты чикләре билгеләнмәгән) урнаштырылган.

8.Су транспортында куркыныч йөкләрне ташуда булырга мөмкин аварияләр

Зыян китерүче факторлар -бәрү, транспорт чарасының януы; ташый торган янгын куркынычы булган йөкнең януы; ташый торган шартлау куркынычы булган йөк шартлау һәм яну; ташый торган куркыныч химик йөкне аерылуы (таркалуы, парга әйләнүе).

Нәтиҗәдә – кешеләр һәм хайваннарның травма алуы һәм үлүе, янгыннар, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, транспорт чараларына һәм гидротехник объектларга зыян килү, ташыла торган йөкләрне юк ителүе.

Хәвефне киметү чаралары-куркыныч йөкләр ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын куллану, йөк ташу өчен махсус җиһазландырылган тара куллану.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен куркыныч йөкләр ташыганда су транспортында һәлакәтләр килеп чыгу мөмкин түгел.

9.Куркыныч матдәләрне транспортта йөрткәндә торба үткәргеч транспортта аварияләр

Зыян китерүче факторлар-куркыныч химик яки шартлаткыч матдәләр басымы астында ташлану яки җимерелү, шартлау.

Моның нәтиҗәләре-кешеләрнең һәм хайваннарның травма алуы һәм үлүе, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, икътисадка зыян килү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-физик яктан тузган яки мораль яктан искергән труба үткәргечләрнең участокларын үз вакытында ремонтлау, реконструкцияләү һәм техник хезмәт күрсәтү, торбаүткәргечләрнең торышын мониторинглау системасын оештыру, торба үткәргечләрне эксплуатацияләүнең технологик алымнарын куллану, торбаүткәргечләрне коррозиядән саклауның нәтиҗәле алымнарын куллану.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен, җирлек территориясе буйлап магистраль торба үткәргечләр узуга бәйле рәвештә, куркыныч матдәләрне күчереп йөрткәндә торба үткәргечләр транспортында аварияләр барлыкка килү ихтималы характерлы (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть; зарарлы йогынты чикләре билгеләнмәгән).

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы биргән мәгълүматларда (Хат № 3428/Т-3-1-7, 2018 елның 18 апрелендәге), техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычына дучар булган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

10.3. Җирлек территориясендә биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаклары исемлеге

Биологик-куркыныч объектлар

Зыян китерүче факторлар-куркыныч биологик матдәләр таралу.

Нәтиҗәләре-кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең биологик зарарлануы яки үлүе; әйләнә-тирә табигый тирәлекнең биологик зарарлануы.

Куркынычны киметү чаралары - санитария-гигиена һәм санитария-эпидемиология кагыйдәләрен, технологик һәм оештыру-техник таләпләрне үтәү; фармацевтика һәм микробиология сәнәгате предприятиеләренең торышын мониторинглау, җитештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләр җиһазларының эксплуатацияләү ышанычлылыгын арттыру.

Зур Күккүз авыл җирлеге территориясендә биологик-куркыныч объектларга түбәндәгеләр керә::

– Зур Күккүз авылыннан көньяк-көнбатышка таба ике биотермик чокыр;
– Кече Күккүз авылыннан төньяк-көнчыгышка таба биотермик чокыр;
– Шонгаты авылыннан төньякка таба биотермик чокыр;

– Ясаклы-Барыш авылыннан төньяк-көнбатышка таба биотермик чокыр.

Табигый йогышлы авырулар чыганаклары

Зарарлаучы факторлар-йогышлы авыру (патоген микроорганизмнар). Моның нәтиҗәләре – эпидемия, эпизоотия, эпифитотия.

Куркынычны киметү чаралары - карантин, обсервация, йогышлы авыруларны изоляцияләү, санитария һәм эпидемиологик күзәтчелекне уздыру, территорияне санитар саклауны оештыру, эпизоотиягә каршы чаралар үткәрү, ветеринария-санитария күзәтчелеген оештыру.

Җирлек территориясендә йогышлы авыруларның табигый чыганаклары юк.

Биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы биргән мәгълүматларда (Хат № 3428/Т-3-1-7 от 18.04.2018), биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычына дучар булган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

10.4. Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чаралар исемлеге

Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү системасының торышы, шул исәптән янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектларының урнашуы турындагы белешмәләрне 2.9.9 бүлекчәләрендә китерелгән.

«Торак урынының заманча торышына һәм аның территориясен файдалануга анализ» 2.9 бүлегенең «Янгын куркынычсызлыгы» 2.9 бүлегенең «Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү» 2 бүлегенең «Янгын куркынычсызлыгы. Әлеге томның генераль планы» чараларын нигезләү.

Олы Күккүз авыл җирлеге территориясе өчен янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларына түбәндәгеләрне кертергә кирәк:

– янгын чыганагыннан читкә таралуны чикләүне тәэмин итүче күләмле-планлаштыру карарларын һәм чараларны куллану;

– янгын чыгу юлларын, системаларын (янгын сигнализациясе җайланмаларын һәм системаларын) булдыру;

– ут чыдамлыгыннан читтә һәм янгын куркынычы класслары булган, таләп ителә торган ут ныклыгы дәрәҗәсенә һәм биналарның һәм корылмаларның конструктив янгын куркынычы классына туры килә торган төп төзелеш конструкцияләрен куллану;

– төзелеш корылмаларының ут ныклыгы чикләрен арттыру өчен ут саклау составларын (шул исәптән антипиреннарны һәм утны саклау буяуларын) һәм төзелеш материалларын куллану;

– шартлаткычларга каршы саклау системаларының технологик җиһазланышында урнаштыру;

– автомат һәм (яисә) автоном янгын сүндерү җайланмаларын куллану;

– янгыннан саклау бүлекчәләре эшчәнлеген оештыру;

– янгын сүндерү техникасының янгын урынына тоткарлыксыз үтеп керүен тәэмин итү;

– янгын турында халыкка элемтә һәм хәбәр итүне тәэмин итү;

– халыкны янгын куркынычсызлыгы чараларына өйрәтүне оештыру һәм янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә пропаганда.

11. ТӨП ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

19 нче таблица

№ п/п	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге хәле	Исәпләү вакыты
1	Җирлек мәйданы	га	9209,792	9209,792
2	Торак пункт территорияләре мәйданы	га	398,585	398,033
	шул исәптән:			
	Зур Күккүз авылы	га	115,223	115,223
	Кече Күккүз авылы	га	60,652	60,1
	Шонгаты авылы	га	139,33	139,33
	Ясаклы-Барыш авылы	га	83,381	83,381
3	Халык саны	кеше.	882	1123 *
4	Торак фонды күләме	мең кв. м.	21,8	28,68 *
5	Территорияләр балансы **			
	шәхси торак йортлар төзү территорияләре	га / %	271,325 / 2,95	285,084 / 3,1
	социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар	га / %	14,449 / 0,16	14,71 / 0,16
	сәнәгать предприятиеләренең җитештерү территорияләре:			
	сәнәгать җитештерүе предприятиеләре	га / %	1,269 / 0,01	1,269 / 0,01
	авыл хуҗалыгы предприятиеләре һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектлары территорияләре	га / %	73,152 / 0,79	86,416 / 0,94
	инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары территорияләре	га / %	0,664 / 0,01	0,664 / 0,01
	транспорт инфраструктурасы объектлары территорияләре	га / %	79,466 / 0,86	84,872 / 0,92
	махсус билгеләнештәге территорияләр	га / %	0,134 / 0,0	0,134 / 0,0
	зиратлар территориясе	га / %	13,872 / 0,15	13,872 / 0,15
	авыл хуҗалыгы җирләре:			
	сөрүлек	га / %	6743,506 / 73,22	6732,568 / 73,1
	көтүлекләр, печәнлекләр, ятмалар	га / %	881,126 / 9,57	862,521 / 9,37
	урманнар, башка үсемлекләр:			
	басма	га / %	700,499 / 7,61	700,47 / 7,61
	куаклыклар	га / %	227,917 / 2,47	239,353 / 2,6
	акваториялары:			
	өске су объектлары	га / %	111,527 / 1,21	111,527 / 1,21
	башка территорияләр:			
	торак пунктларның территорияләрен	га / %	18,42 / 0,2	76,333 / 0,83
	торак пунктларның башка территорияләре	га / %	72,467 / 0,79	0,0 / 0,0

* торак төзелеше территорияләренең мәйданнарын зурайту мөмкинлеген исәпкә алып ориентлашу билгеләре күрсәтелгән * торак төзелеше территорияләре мәйданнарын арттыру мөмкинлеген исәпкә алып

** гамәлдәге нигезләмәдә территорияләр балансын исәпләгәндә факттагы функциональ файдалану территорияләре мәйданнары, исәп- хисап чорына территорияләр балансын-функциональ зоналар тәкъдим иткән функциональ файдалану территорияләре мәйданы исәпкә алынды.

Искәрмә.

Авыл хуҗалыгы җирләре территорияләренең исәп-хисап чорына балансы - 29,542 га, шул исәптән:

– авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары урнашуга бәйле рәвештә авыл хуҗалыгы җирләре территорияләрен 13,232 гектарга киметү;

– авыл хуҗалыгы җитештерүенең планлаштырыла торган объектлары янында санитар-саклык яшелләндерүне оештыруга бәйле рәвештә авыл хуҗалыгы җирләре территорияләрен 10,904 гектарга киметү;

– транспорт инфраструктурасы объектлары урнашуга бәйле рәвештә авыл хуҗалыгы җирләрен 5,406 гектарга киметү.

1093/21 номерлы шартнамәгә 1 нче кушымта

.

Раслыйм

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Зур Күккүз авыл җирлеге башкарма комитеты

Җитәкче /Низамова Р.Ф./

М.У." " 2021

ТЕХНИК БИРЕМ
тема буенча эшне башкару:
Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Зур Күккүз авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проектын эшләү турында»

№ п/п	Мәгълүматлар һәм таләпләр исемлеге	Мәгълүматларның һәм таләпләрнең эчтәлеге
1	2	3
1	Техник продукция төре	Территориаль планлаштыру документы - муниципаль берәмлекнең генераль планы - Олы Күккүз авыл җирлеге.
2	Заказ бирүче	Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Олы Күккүз авыл җирлеге башкарма комитеты
3	Башкаручы	"Максима" җаваплылыгы чикләнгән җәмгыяте
4	Эшләр башкаруның максаты	Җирлек территориясендә АГТКС урнаштыру өчен генераль планга үзгәрешләр кертү
5	Эшне башкару өчен чыгыш мәгълүматлары	Муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы материаллары. Җирлекнең гамәлдәге генераль планы материаллары. Масштабларның топографик планнары 1:2000-1:50000. Җир кишәрлекләренең чикләре күчемсез объектлар кадастры нигезендә. Җирлек торак пунктларын төзүнең дежур планы белешмәләре. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының хуҗалык субъектлары, территориядән файдалануга чикләүләр төзи торган объектлар турында анкета сораштыруы мәгълүматлары. Мәдәни мирас объектлары турында белешмәләр. Махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы белешмәләр. Шәһәр төзелеше өлкәсендә муниципаль район һәм авыл җирлегенең кабул ителгән норматив-хокукый актлары.
6	Тикшеренү объекты, аның төп характеристикалары	Муниципаль берәмлек территориясе - Зур Күккүз авыл җирлеге, җирлек составына керүче торак пунктлар территорияләрен дә кертеп.
7	Тапшырыла торган матриалларның эчтәлеге	Җирлекнең генераль планы составы: Үткәрелә торган өлеш: Текст өлеше: Территориаль планлаштыру турындагы нигезләмәләр; График өлеш: Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы; торак пунктлар чикләре картасы; Җирлекнең функциональ зоналары картасы. Генерал пландагы территориаль планлаштыру турындагы нигезләмә үз эченә түбәнгдәгеләрне ала: 1) җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларының төрләре, билгеләнеше һәм исемнәре, аларның төп характерлары, урнашу урыны турында белешмәләр (линия объектлары булмаган җирле әһәмияттәге объектлар өчен функциональ зоналар күрсәтелә), шулай ук территорияләрдән файдалануның быелгы шартлары булган зоналарга характеристикалар, әлеге объектларны урнаштыруга бәйле рәвештә мондый зоналарны

№ п/п	Мәгълүматлар һәм таләпләр исемлеге	Мәгълүматларның һәм таләпләрнең эчтәлеге
1	2	3
		2) функциональ зоналар параметрлары, шулай ук аларда урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль әһәмияттәге объектлар, региональ әһәмияттәге объектлар, җирле әһәмияттәге объектлар турында, линия объектларыннан тыш, белешмәләр. Карталарда түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш: 1) җирлекнең түбәндәге өлкәләргә карый торган урнаштыру өчен планлаштырыла торган җирле әһәмияттәге объектлары: а) халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су кертү; б) җирле әһәмияттәге автомобиль юллары; в)физик культура һәм массакүләм спорт, мәгариф, сәламәтлек саклау; г) җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итүгә бәйле башка өлкәләр; 2) җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре; 3) аларда урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, җирле әһәмияттәге объектларны (линия объектларыннан тыш) һәм федераль әһәмияттәге линия объектларының, региональ әһәмияттәге линия объектларының, җирле әһәмияттәге линия объектларының урнашу урынын күрсәтеп, функциональ зоналарның чикләре һәм тасвирламасы. Генераль планны нигезләү материаллары: Текст өлеше: Аңлатма; график өлеш: Территорияне заманча файдалануның картасы; Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре картасы (гамәлдәге нигезләмә); Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре картасы (проект тәкъдиме). Генераль планга кушымтада җирлек яисә шәһәр округы составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) турында белешмәләр булган, алар төзелгән пунктларның чикләре урнашу урынының график тасвирламасында, әлеге чикләрнең координаталары исемлегендә күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында булырга тиеш.
8	Тапшырыла торган материалларның формасы	Материаллар тапшырырга: 2 нөсхәдә кәгазь чыганакларда. цифрлы чыганакларда (компакт-диск) 1 нөсхәдә. Текст материаллары Microsoft Word программасы форматында бирелә. График материаллар JPEG форматта бирелә (рөхсәт 300 dpi).
9	Чыгыш мәгълүматларын әзерләү буенча күрсәткечләр	Чыгыш мәгълүматларын җыюны Заказчы катнашында башкаручы башкара. Кирәкле башлангыч мәгълүматлар сатып алуны заказчы үз өстенә ала.

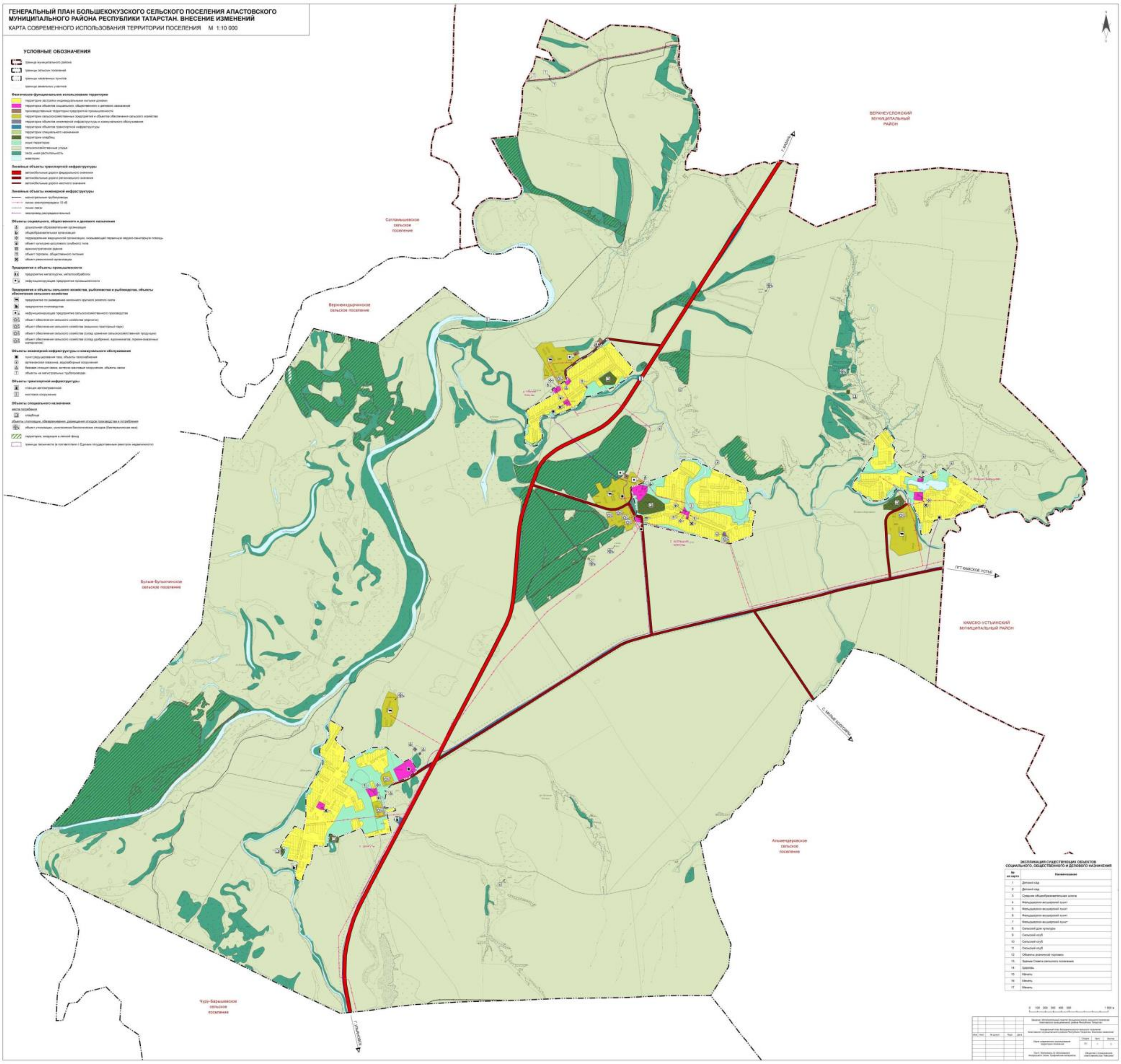
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН БОЛЬШЕКОКУЗСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН. ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ
КАРТА СОВРЕМЕННОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ ПОСЕЛЕНИЯ М 1:10 000
УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
КАМСКО-УСТЬИНСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
ПГТ КАМСКОЕ УСТЬЕ
ЭКСПЛИКАЦИЯ СУЩЕСТВУЮЩИХ ОБЪЕКТОВ СОЦИАЛЬНОГО, ОБЩЕСТВЕННОГО И ДЕЛОВОГО НАЗНАЧЕНИЯ
№ на карте
Наименование
1 Детский сад
2 Детский сад
3 Средняя общеобразовательная школа
4 Фельдшерско-акушерский пункт
5 Фельдшерско-акушерский пункт
6 Фельдшерско-акушерский пункт
7 Фельдшерско-акушерский пункт
8 Сельский дом культуры
9 Сельский клуб
10 Сельский клуб
11 Сельский клуб
12 Объекты розничной торговли
13 Здание Совета сельского поселения
14 Церковь
15 Мечеть
16 Мечеть
17 Мечеть

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН БОЛЬШЕКОКУЗСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН. ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ

КАРТА ГРАНИЦ ЗОН С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ (СУЩЕСТВУЮЩЕЕ ПОЛОЖЕНИЕ) М 1:10 000

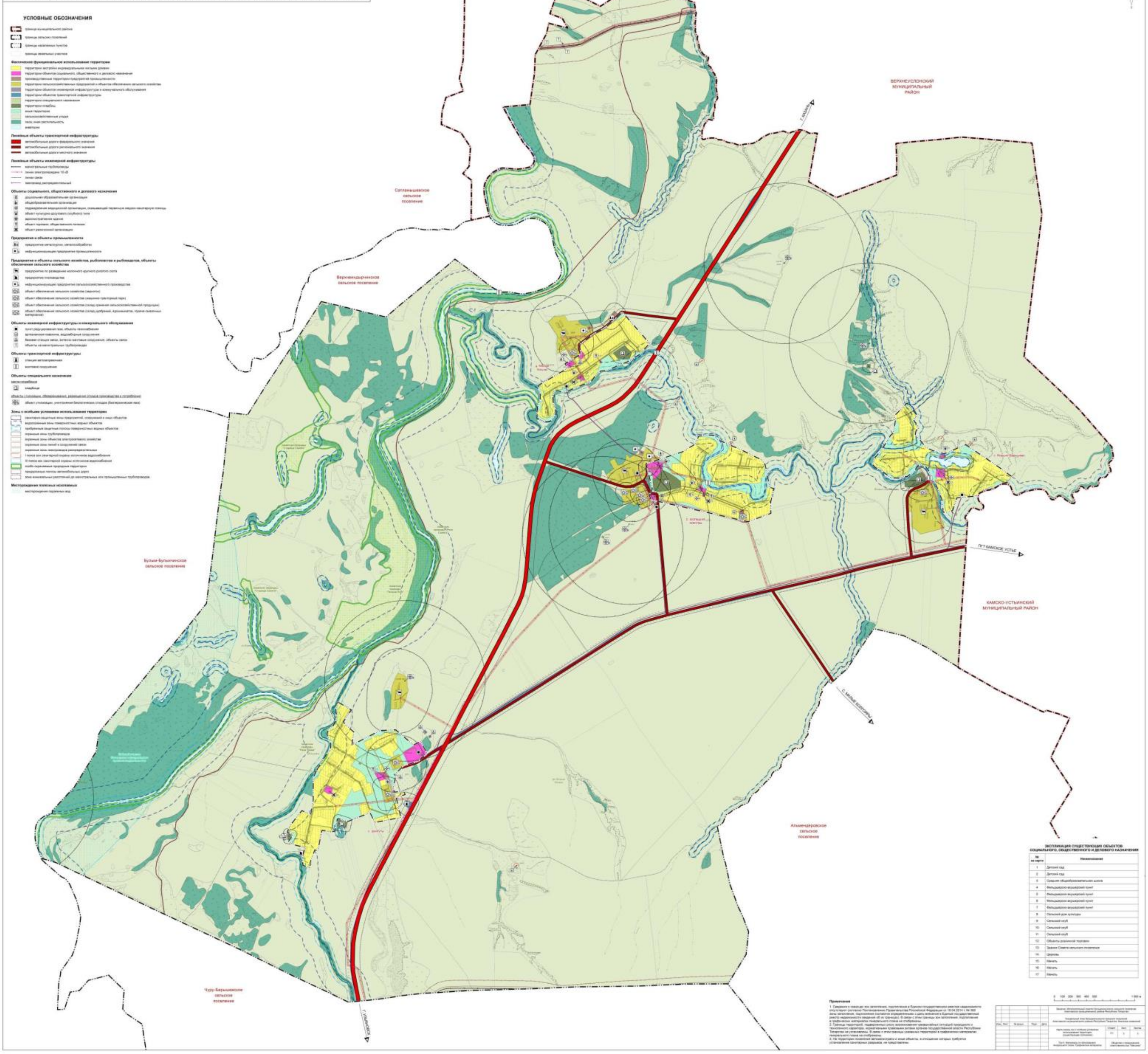

ЭКСПЛИКАЦИЯ СУЩЕСТВУЮЩИХ ОБЪЕКТОВ СОЦИАЛЬНОГО, ОБЩЕСТВЕННОГО И ДЕЛОВОГО НАЗНАЧЕНИЯ

№ на карте	Наименование
1	Детский сад
2	Детский сад
3	Средняя общеобразовательная школа
4	Фельдшерско-акушерский пункт
5	Фельдшерско-акушерский пункт
6	Фельдшерско-акушерский пункт
7	Фельдшерско-акушерский пункт
8	Сельский дом культуры
9	Сельский клуб
10	Сельский клуб
11	Сельский клуб
12	Объекты розничной торговли
13	Здание Совета сельского поселения
14	Церковь
15	Мечеть
16	Мечеть
17	Мечеть

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН БОЛЬШЕКОКУЗСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН. ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ

КАРТА ГРАНИЦ ЗОН С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ (ПРОЕКТНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ) М 1:10 000

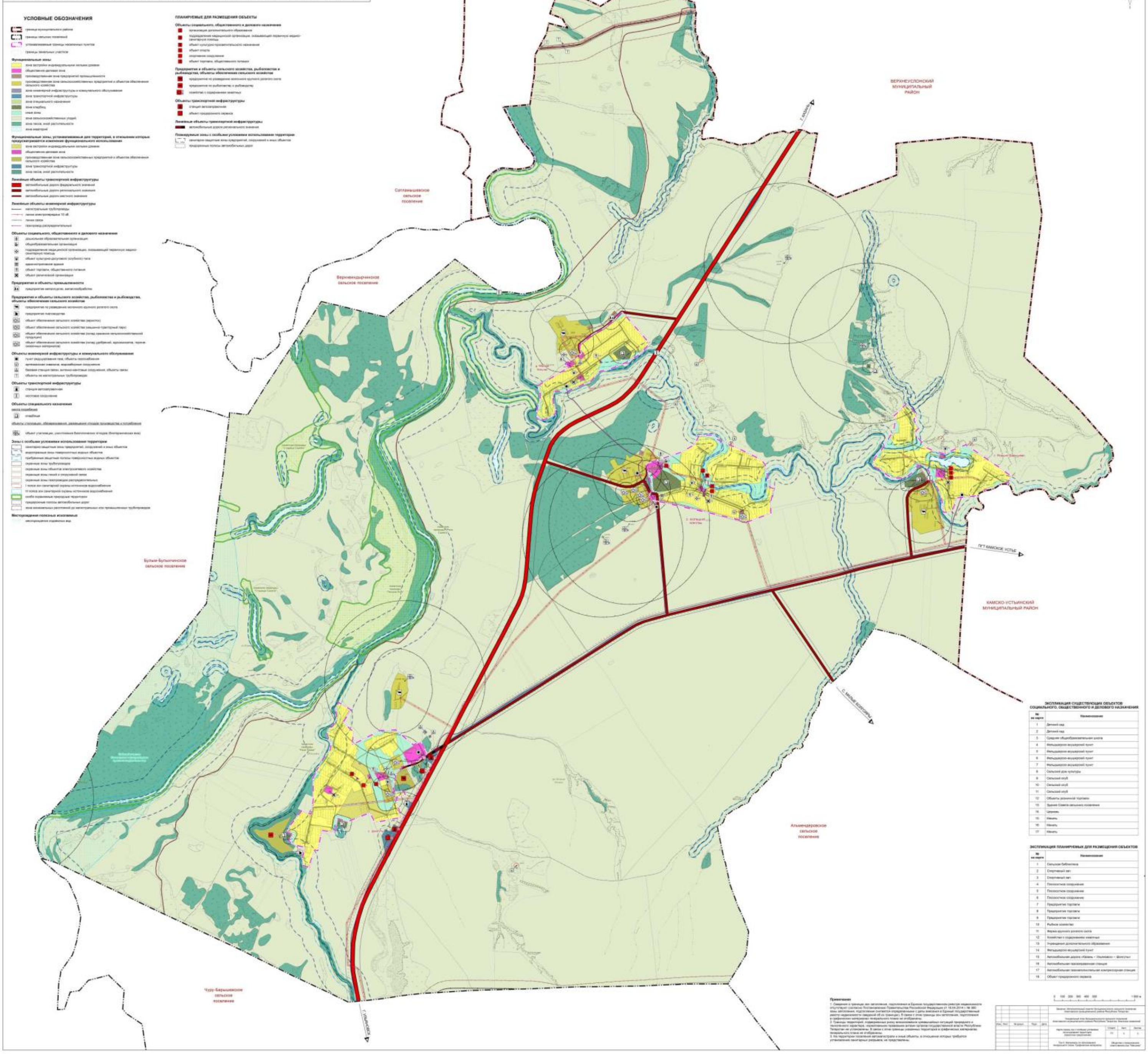

ЭКСПЛИКАЦИЯ СУЩЕСТВУЮЩИХ ОБЪЕКТОВ СОЦИАЛЬНОГО, ОБЩЕСТВЕННОГО И ДЕЛОВОГО НАЗНАЧЕНИЯ

№ на карте	Наименование
1	Детский сад
2	Детский сад
3	Средняя общеобразовательная школа
4	Фельдшерско-акушерский пункт
5	Фельдшерско-акушерский пункт
6	Фельдшерско-акушерский пункт
7	Фельдшерско-акушерский пункт
8	Сельский дом культуры
9	Сельский клуб
10	Сельский клуб
11	Сельский клуб
12	Объекты розничной торговли
13	Здание Совета сельского поселения
14	Церковь
15	Мечеть
16	Мечеть
17	Мечеть

ЭКСПЛИКАЦИЯ ПЛАНИРУЕМЫХ ДЛЯ РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТОВ

№ на карте	Наименование
1	Сельская библиотека
2	Спортивный зал
3	Спортивный зал
4	Плоскостное сооружение
5	Плоскостное сооружение
6	Плоскостное сооружение
7	Предприятие торговли
8	Предприятие торговли
9	Предприятие торговли
10	Рыбное хозяйство
11	Ферма крупного рогатого скота
12	Хозяйства с содержанием животных
13	Учреждение дополнительного образования
14	Фельдшерско-акушерский пункт
15	Автомобильная дорога «Казань – Ульяновск» – Шонгуты
16	Автомобильная газозаправочная станция
17	Автомобильная газонаполнительная компрессорная станция
18	Объект придорожного сервиса

0 100 200 300 400 500 1 000 м

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН БОЛЬШЕКОКУЗСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН. ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ

КАРТА ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ ЗОН ПОСЕЛЕНИЯ М 1:10 000

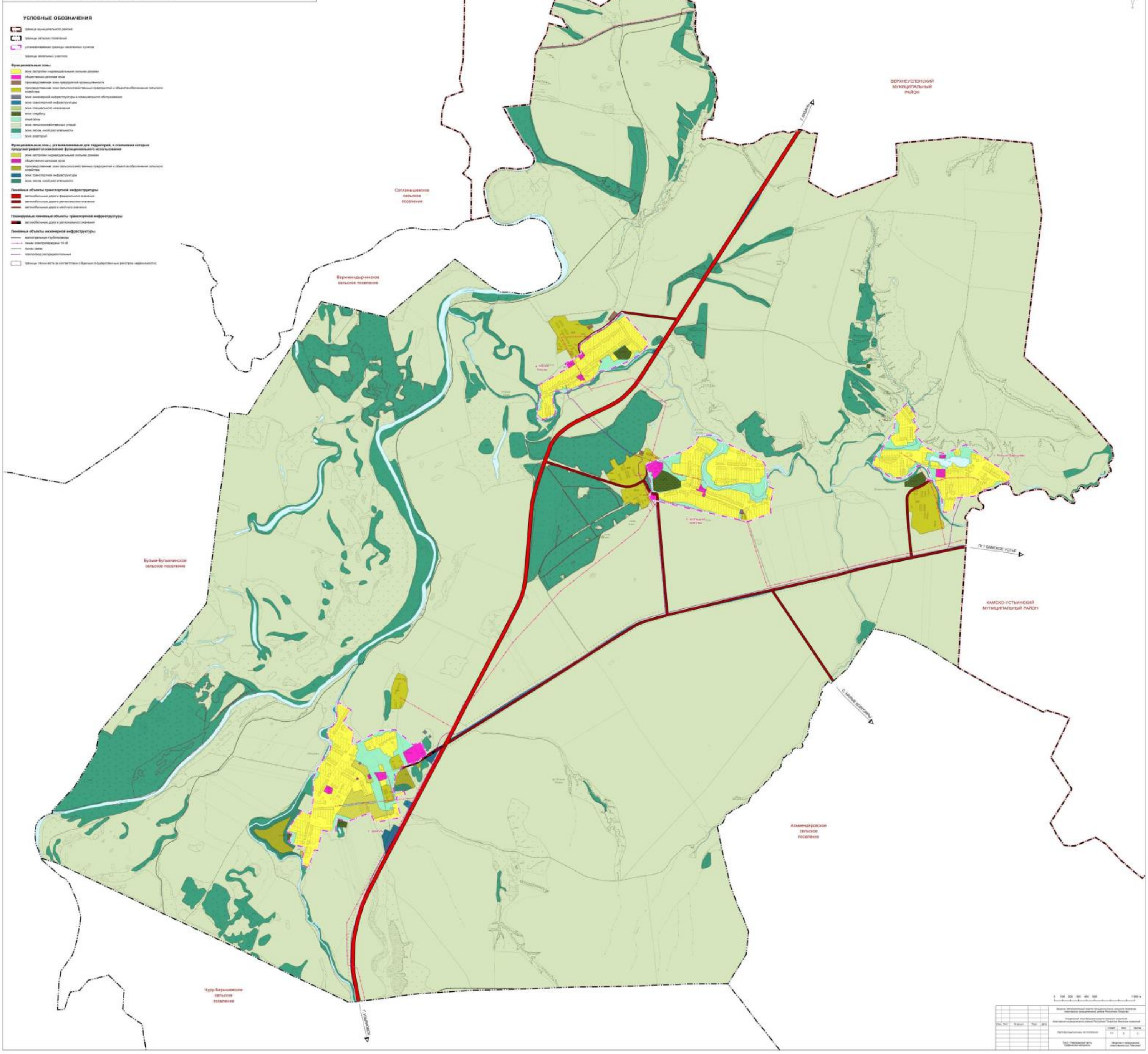

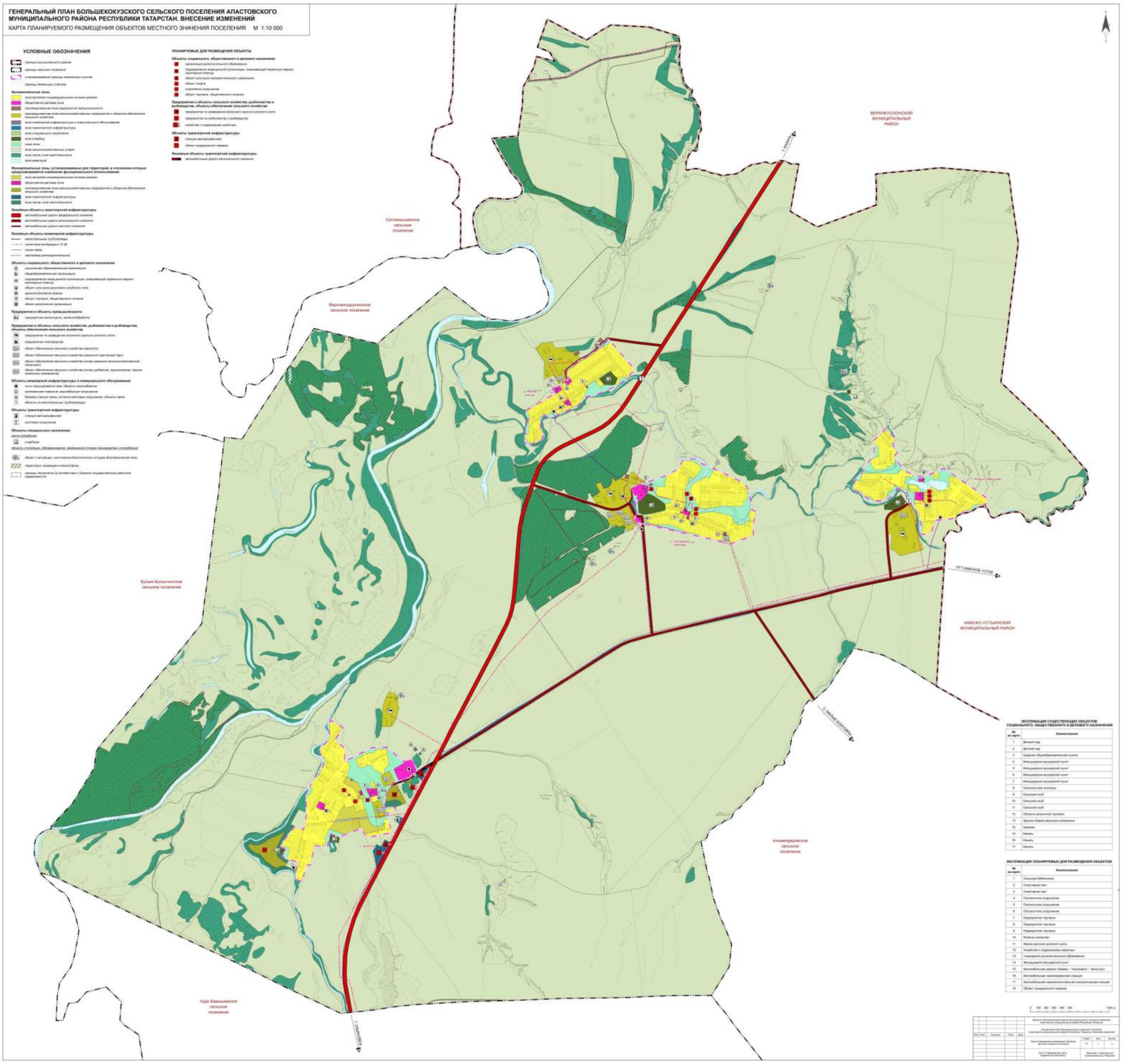

ЭКСПЛИКАЦИЯ СУЩЕСТВУЮЩИХ ОБЪЕКТОВ СОЦИАЛЬНОГО, ОБЩЕСТВЕННОГО И ДЕЛОВОГО НАЗНАЧЕНИЯ

№ на карте	Наименование
1	Детский сад
2	Детский сад
3	Средняя общеобразовательная школа
4	Фельдшерско-акушерский пункт
5	Фельдшерско-акушерский пункт
6	Фельдшерско-акушерский пункт
7	Фельдшерско-акушерский пункт
8	Сельский дом культуры
9	Сельский клуб
10	Сельский клуб
11	Сельский клуб
12	Объекты розничной торговли
13	Здание Совета сельского поселения
14	Церковь
15	Мечеть
16	Мечеть
17	Мечеть

ЭКСПЛИКАЦИЯ ПЛАНИРУЕМЫХ ДЛЯ РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТОВ

№ на карте	Наименование
1	Сельская библиотека
2	Спортивный зал
3	Спортивный зал
4	Плоскостное сооружение
5	Плоскостное сооружение
6	Плоскостное сооружение
7	Предприятие торговли
8	Предприятие торговли
9	Предприятие торговли
10	Рыбное хозяйство
11	Ферма крупного рогатого скота
12	Хозяйства с содержанием животных
13	Учреждения дополнительного образования
14	Фельдшерско-акушерский пункт
15	Автомобильная дорога «Казань – Ульяновск» – Шонгуты
16	Автомобильная газозаправочная станция
17	Автомобильная газонаполнительная компрессорная станция
18	Объект придорожного сервиса

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН БОЛЬШЕКОКУЗСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН. ВНЕСЕНИЕ ИЗМЕНЕНИЙ
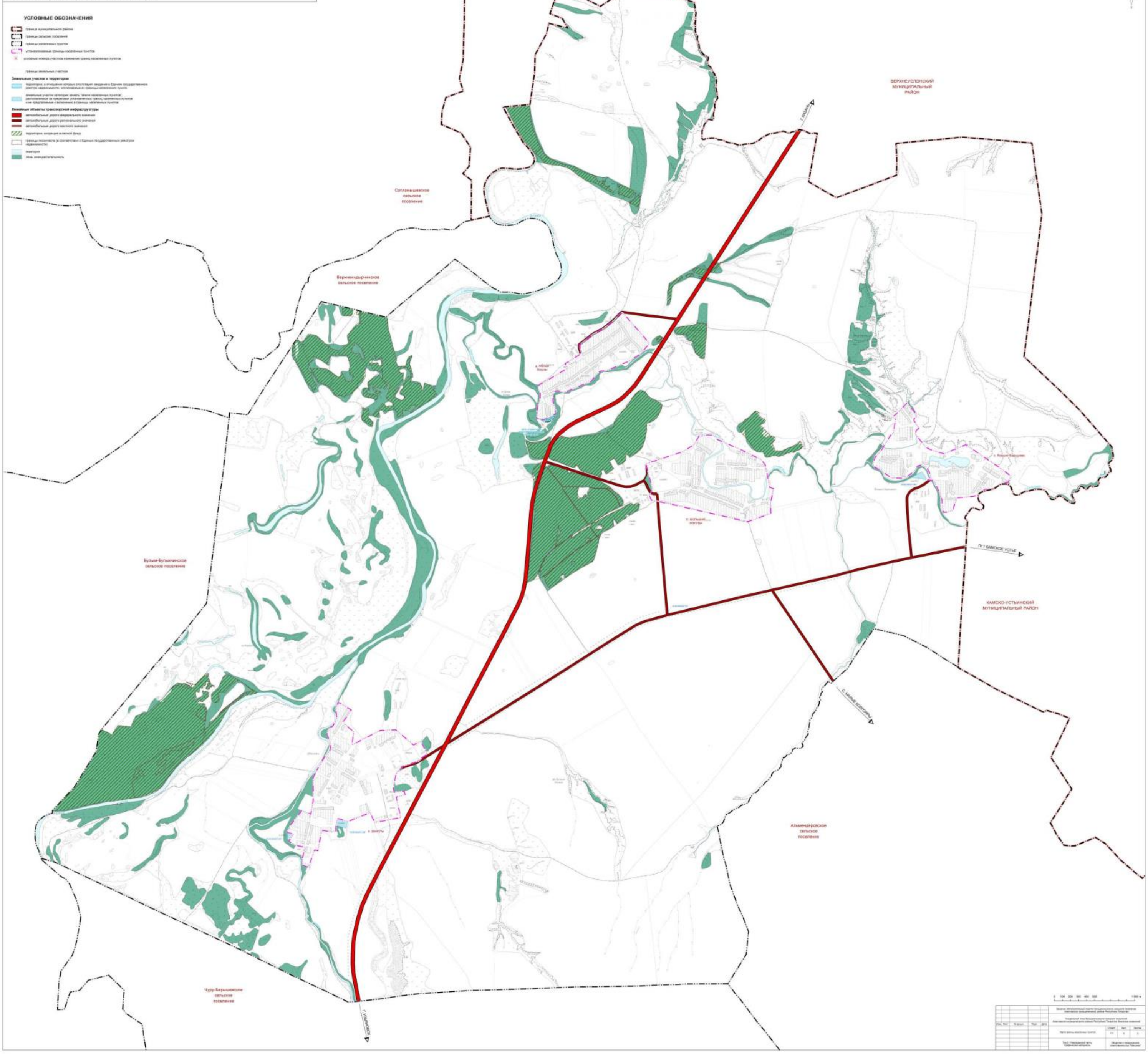
КАРТА ГРАНИЦ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ М 1:10 000